

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 glđ. na leto.

Letnik II.

V Ljubljani, julija 1885.

7. zvezek.

Šesta nedelja po binkoštih.

I. Sv. maša. — XI. Od očenaša do obhajila.

In je vzel sedmere kruhe in je zahvalil
ter razlomil in dal svojim učencem, da
bi predložili. Mark. 8, 6.

Gotovo velik čudež je to, kar nam sv. evangelij danes sporoča. Samo sedmero kruhov je bilo in nekoliko ribic, pa je Zveličar nasitil ž njimi štiri tisoč ljudi, katerim pa še niso prišteti otroci in ženske, kar jih je bilo. Vsi so jedli in so bili nasiteni ter je še sedem jerbasov koščekov ostalo. Pa, predragi v Kristusu! jaz poznam še veliko veči čudež, ki ga Jezus že nad 18 sto let dan na dan ponavlja in ga ne bo nehal ponavljati do konca sveta. Ne le tisoč ljudi, ampak milijone in milijone nasituje s temi sedmerimi kruhi, kolikorkrat hočejo, ne za telesno, ampak za dušno življenje. Kaj pravite, kateri čudež božje neskončne dobrote mislim v tem? Ti sedmeri kruhi, s kterimi Jezus Kristus dan na dan nasituje naše duše, so sedmeri sv. zakramenti. In med temi se mi še posebno genljiv čudež božje ljubezni zdi tretji zakrament: presv. rešnje Telo in sicer sv. maša, pri kateri se ta zakrament izvršuje; kajti Jezusovo telo in kri, ki ga pri sv. obhajilu zavživamo, postane pri sv. maši pričujoče pri spremenjenji. Čudež današnjega sv. evangelija je toraj neka genljiva predpodoba sv. maše, tem bolj, ker se pri sv. maši ne daruje samo, ampak se Jezusovo telo in kri tudi zavživa pri sv. obhajilu. In ravno temu delu sv. maše smo se pri dosedanjem razlaganju mašnih obredov in molitev že močno približali: danes vam hočem razložiti pripravljanje za sv. obhajilo, t. j. od očenaša do sv. obhajila.

1. Skrivnost božja je dovršena; Jagnje božje leži na altarji v podobi kruha in vina. To nebeško Jagnje pa ne sme vedno tukaj na altarju ostati, ampak nekrvava daritev je v resnici dokončana z zavživanjem; na Kalvariji položili so Jezusa v grob, pri sv. maši ga pa položi mašnik v grob svojega srea.

Zavživanje ali obhajilo ima v sebi tri oddelke, namreč pripravo, zavžitje in zahvalo.

K vredni prejemci presv. rešnjega Telesa je tedaj najprej primerna priprava potrebna, in ta je dvojna: daljna in bližnja,

Za daljno pripravo je sv. cerkev odločila „očenaš“, Gospodovo molitev, ki je k temu gotovo najprimerniša, že zato, ker je Gospodova. In pa saj tudi, predno telesno hrano zavživamo, molimo očenaš, kolikanj bolj se spodobi, da ga mašnik moli, predno zavžije nebeško angeljsko hrano.

Mašnik vzdigne svoje roke, jih v polkrogu dvignivši zopet sklene ter reče glasno: „Oremus — Molimo!“ in vnema s to besedo sebe in vernike k tej molitvi in tako rekoč naznanja, da nas Bog sam vabi k tej molitvi, in potem s sklenenima rokama nadaljuje: *Po blagostnih zapovedih opomnjeni in po božji vredbi podučeni si upamo reči: Oče naš* itd. ter svoje roke razprostre in odmoli Gospodovo molitev do konca glasno, ali jo poje pri slovesni sv. maši.

Vvodne besede: „Po blagostnih . . .“ so kaj umestne. One nam odjemljejo strah pred Očetom; one nas lepo in ljubeznjivo napekujejo k Očetu in nam po svoji vsebini kaj jasno govorijo o Očetovi ljubezni in naklonjenosti proti nam. Brez strahu potem imenujemo Boga našega Očeta, ker nas je Jezus Kristus sam tako moliti naučil. *Tako molite!* (Mat. 6, 9.)

Molitev „očenaš“ je kot pripravljavna molitev k sv. obhajilu že od začetka krščanstva v navadi; aposteljni so jej največjo veljavo pripisovali in nekdanj so jo tako visoko cenili, da so le to molitev molili za pripravo sv. obhajila. — Tudi ni brez pomena, da mašnik moli glasno; to nas spominja na one starodavne čase, ko so vsi pri sv. maši pričujoči z mašnikom glasno molili to molitev, in ker jo zdaj le mašnik sam moli na glas, naj se pa verniki ž njim vdeležujejo te molitve s tem, da jo molijo po tiho; in dalje nas to spominja zlate neprecenljive sreče, da *se otroci božji imenujemo in smo* (1. Jan. 3, 1.), da od Očeta zamoremo po Jezusu Kristusu vse nam potrebno doseči.

Molitev „očenaš“ ima sedem prošenj, prve tri se ozirajo na čast božjo, ostale štiri pa na naše dušne in telesne potrebe; v vsaki

prošnji prosimo kaj posebnega; v sedmi prošnji pa prosimo, naj nas Bog Oče milostno reši od vsega hudega, kar bi nas kjerkoli zadeti utegnilo; v tej prošnji tedaj skupaj povzamemo vse naše želje. In te prošnje, ki je tako velika po svoji vsebini, ne izgovori več mašnik, ampak ljudstvo po strežniku reče glasno: *Temuč reši nas od vsega hudega*. In to je prav primerno, da to govori ljudstvo; saj jih ja mnogo pride k maši, da bi si rešitev iz te ali one nadloge od Očeta po Jezusu sprosili. Mašnik pa odgovori polglasno: *Amen*, t. j. zaupno želi z ljudstvom, da bi Bog Oče to prošnjo slišal, sprejel, uslišal.

2. Za strežnikom, t. j. za ljudstvom mašnik še enkrat povzame to prošnjo v daljni molitvi in bolj natančno razlaga, česa naj nas Bog reši, pred čem naj nas varuje in kaj naj nam po svojem usmiljenji dodeli. Prosi namreč, naj nas Bog reši vseh preteklih zlegov, t. j. grehov in njihovih žalostnih nasledkov, potem vseh sedanjih zlegov, t. j. vsega britkostnega na duši in na telesu in slednjič vseh prihodnjih zlegov, t. j. vseh časnih in večnih kazni.

Sosebno pa prosi še za mir, toliko čislani in zaželeni mir, brez katerega človek ne more srečen biti; in sicer trojni mir je potreben k naši sreči, namreč mir z Bogom, z bližnjim in s samim seboj; kdor ga ima, okuša že tu na zemlji nekako sladkost rajskega miru in za ta trojni mir prosi mašnik.

Sploh pa vemo, da vse hudo na svetu izvira iz greha ter da nam tudi še dandanes Bog zaradi naših grehov pošilja britkosti in nadloge in zato prosi dalje, naj nam Bog Oče sosebno to milost dodeli, da greh v našem srcu in v našem telesu ne bode prostora imel.

Mašnik pa čuti, da prosi veliko in kakor bi se bal, da preveč prosi ali da ga Oče uslišal ne bo, se še enkrat spomni dobrotljivosti božje in zdihne, naj bi Oče vse to dodelil njemu in ljudstvu po svojem prevelikem usmiljenji in da bi še lažje vse to dosegel, obrne se k prečisti Devici Mariji, k apostelnom Petru, Pavlu in Andreju ter k vsem svetnikom, da bi ti božji pa tudi naši prijatelji sprosili nam s svojo mogočno priprošnjo (Skr. raz. 5, 8.) spolnjenje naših želj v naših stiskah in potrebah.

Med to molitvijo vzame mašnik božjo mizico v svojo desnico, se ž njo pri zadnjih besedah prekriža, v znamenje velike želje, da bi dosegel in ohranil si oni mir, katerega nam je Jezus Kristus na sv. križu zaslužil; potem mizico poljubi, v znamenje velikega spoštovanja do te sv. posode in slednjič položi sv. rešnje Telo na njo.

3. V očenašu in naslednji molitvi se mašnik obrača do nebeskega Očeta, a v prepričanju, da le vsled Jezusovega zasluženja nam

dohaja ves nebeški blagoslov od našega Očeta celo prošnjo sklepa z besedami: *Po ravno tem Gospodu našem Jezusu Kristusu Sinu tvojem, kateri s teboj živi in kraljuje v edinosti sv. Duha Bog od vekomaj do vekomaj*, t. j. ne na nas, ampak na zasluženje svojega Sina se ozeraj, Oče nebeški, in usliši nas, kar te prosimo.

Prej pa, ko prične mašnik te besede, odkrije kelih, poklekne, vzame sv. hostijo v roke ter jo nad kelihom prelomi v tri dele in sicer tako: V prvo čez sredo in potem položi ono polovico iz desne roke na božjo mizico; ono v levi roki pa zopet prelomi, pa bolj spodej, tako, da je en del večji, drugi znatno manjši; zdaj položi večji del nazaj na božjo mizico k oni prvi polovici tako, da je sv. hostija zopet videti, ko da je cela, in med tem obredom govori že imenovane besede po tihem, zadnje besede „vse veke vekov“ izgovori pa glasno in strežnik odgovori: Amen, t. j. res kraljuje.

Vse to liturgično dejanje je jako pomenljivo in razložil vam bodem del za delom.

a) Mašnik prelomi hostijo, to se pravi, on prelomi le podobo kruha, ker vstali Jezus ne more več trpeti, umreti, se razdeliti in to mašnikovo dejanje nas spominja na Jezusa, ki je pri zadnji večerji posvečeni kruh razlomil, prej ko ga je aposteljnomo dal; „Jezus je vzel kruh, ga je posvetil in razlomil ter dal svojim učencem“ (Mat. 26, 26.); v tem dejanji se spominjamo prvih časov krščanstva; takrat so posvetili pri sv. maši veliko kruha, in sicer toliko, kolikor so ga potrebovali za obhajilo vernikov in v to so potem oni posvečeni kruh lomili; na to nas spominja tudi v sv. pismu ime: „lomljenje kruha“ (Ap. dj. 2, 42.; 1. Kor. 10, 16.), ki pomeni toliko ko naše ime „sv. maša“; slednjič nam to lomljenje sv. hostije naznanja tudi krvavo in bolečo smrt Jezusovo na križu, na tisto Jagnje božje, ki je bilo ranjeno zavoljo naših grehov in potrto zavoljo naših hudobij (Iz. 53, 5.), ter nam tako pred oči stavi ono ranjenje in razmesarjenje, ki je provzročilo Jezusu ločitev duše od telesa.

b) Mašnik lomi sv. hostijo nad kelihom in to stori iz prevelikega spoštovanja do presv. Zakramenta, da, ako bi se med lomljenjem kaki košček od sv. hostije utegnil odlušiti, bi ne padel na stran, ampak v kelih, in potem pomeni to dejanje, da sv. kri, ki je zdaj v kelihu, je ravno tista, ki je tekla iz ranjenega in križanega Telesa Jezusovega, da je toraj pravi in resnični del Jezusov.

c) Mašnik prelomi sv. hostijo v tri dele. Tudi v prvih časih krščanstva, kakor sedaj, so tako storili; toda v ozir zavživanja teh koščkov je razloček med nekdaj in sedaj.

Dandanes mašnik sam povžije vse tri kosce, in sicer več a dva skupno, manjšega pa s sv. krvjo. V prvih časih ravnali so pa tako: Manjši košček je mašnik spustil v kelih in ga zavžil s sv. krvjo; večih enega je potem sam zavžil, drugega pa je zopet razdelil in sicer po potrebi v več ali manj koscev; te kosce so potem imeli ali za obhajila vernikov ali za bolnike, katerim so ta nebeški kruh pošiljali na dom; tudi so od teh koscev pošiljali škofom in mašnikom v znamenje vzajemnosti in edinosti v ljubezni. Dandanes pa od te sv. hostije ne sme nihče drugi uživati, razun mašnik, ki daruje, in se kruh posebej posveti za obhajila vernikov; le dva slučaja sta izvzeta in ta dva sta: Papež podelé od sv. hostije, katero so posvetili pri sv. maši, kardinalu diakonu in subdiakonu, ki jim strežeta in ju sv. oče obhajajo; potem pa škof, ki posvečuje novega škofa, s koščekom od te sv. hostije, ki jo je on posvetil, tudi kot obhajilo podeli novoposvečenemu.

d) Mašnik več a dva dela položi skupaj, da je sv. hostija zopet videti nekako v svoji prvotni obliki, ko da je cela. To pridruženje ima visok, skrivnosten pomen; pomenja namreč sveto in popolno združenje ter edinjenje, ki bistveno obstoji med Očetom in Sinom (Jan. 17, 11. 22.); potem nas to pridruženje enega dela k drugemu spominja one Jezusove prisrčne želje, katero je izrekel v svoji velikoduhovenski molitvi in v kateri je prosil svojega Očeta, naj tudi med nami — verniki in njim — Jezusom bode tako združenje in edinjenje, kakoršno je med njim in Očetom. (Jan. 17, 21, 22.) Nadalje nas to pridruženje opominja, da naj si prizadevamo, da bode tudi med nami verniki kraljevala medsebojna prava in sveta ljubezen, ki je po Jezusovih besedah druga najimenitnejša zapoved in zapoved tako imenitna, da brez nje še ne moremo doseči večnega življenja. *Kdor ne ljubi, ostane v smrti* (1. Jan. 3, 14.); in zopet: *Kdor ne ljubi, Boga ne pozna* (1. Jan. 4, 8.); ena, ravno tista nebeška jed nas nasituje s svojimi milostmi in ena in ista sveta bratovska ljubezen mora med nami prebivati, da bomo ljubljene otroci božji. *En kruh, eno telo smo vsi, kteri se enega kruha vdeležujemo* (1. Kor. 10, 17.); in slednjič nam to pridruženje kaj podučno pred oči postavi Jezusovo blede, ranjeno, raztepeno, mrtvo telo, ki nam tako lepo kliče, da naši grehi so mu vse to storili.

e) Znamenito je tudi zmešanje koščeka sv. hostije s sv. krvjo v kelihu in to zmešanje nas uči sledeče. Pri razlaganji skrivnosti v sv. spremenjenji kruha in vina sem vam bil razložil, da v tem, ker mašnik kruh in vino posebej posveti, se nam pred oči stavi Jezusova

krvava smrt na križu in danes sem vam že povedal, da v tem, ker mašnik prelomi sv. hostijo, se nam ravno tako pred oči postavita trpljenje in smrt Jezusova; zdaj, v tem trenutku pa spusti mašnik košček presv. rešnjega telesa v presv. kri, da se telo in kri zedinita. In to zedinjenje krvi in telesa pomenja nam Jezusovo poveličanje — vstajenje, pri katerem se je sv. kri Jezusova združila z njegovim telesom, ki je potem oživel. Nadalje nas to zmešanje spominja zedinjenja Jezusovega s človekom pri sv. obhajilu; potem na večno sklenitev Jezusovega duhovnega telesa z Bogom v nebesih in slednjič nas spominja na prve čase krščanstva. O njegovem začetku so namreč vernike obhajali v obojni podobi, kruha in vina; vsi verniki so pristopili, in ker je bilo v nedeljah in praznikih veliko vernikov pri sv. obhajilu, so bolj težko toliko vina posvetili in spremenili v Jezusovo kri, ki bi bilo zadostovalo; zato so mnogokrat, da ni ali pa, ako je zmanjkalo presv. krvi, v vino vlili nekoliko kapljic Jezusove krvi ali pa je diakon vrgel košček sv. hostije v vino in je ž njim potem vernike obhajal in po končanem delu je on ta košček sv. hostije zavžil. Ostanek te navade imamo pri nas na veliki petek, ko mašnik tudi ne posveti ne kruha, ne vina; ampak posvečeno hostijo ima od prejšnjega dneva in ker se ta dan ne more obhajati v obeh podobah, spusti košček sv. hostije v kelih in to na ta način posvečeno vino izpije potem.

f) Z manjšim delom sv. hostije, prej ko ga mašnik spusti v kelih, naredi nad kelihom tri križe in med tem dejanjem izgovarja: *Mir Gospodov bodi vedno med vami*. S temi besedami zopet voši mašnik vernikom, naj biva med njimi in v njih mir Gospodov, oni sveti mir, ki se razodeva v svetem miru z Bogom in z bližnjim in v človeku samem; križi sami na sebi pa svedočijo, da ta mir nam je izrastel na lesu sv. križa ter k nam le po Jezusu Kristusu dohaja, kakor veliki apostelj pravi: *Zakaj dopadlo je, da v njem vsa polnost prebiva in da po njem vse spravi s seboj in umiri po krvi njegovega križa, kar je ali na zemlji ali v nebesih*. (Kol. 1, 19. 20.)

g) In zdaj spusti mašnik oni košček sv. hostije v kelih in med tem moli molitvico, v kateri prosi, naj to presv. telo in ta presv. kri onim zaleže v večno življenje, ki ju bodo vživali; potem pokrije kelih, poklekne, vstane in na pol priklonjen se vdarja na prsi ter moli glasno: *Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, usmili se nas*, in tako reče dvakrat; v tretje pa spremeni to prošnjo in pravi: *daj nam mir!* (Pri sv. maši za mrtve, v črni obleki, se pa na prsi ne vdarja in tudi prošnje k Jagnjetu spremeni ter prosi dvakrat v besedah: *daj jim mir*; v tretje pa pristavi: *daj jim večni mir!*)

4. V molitvi „Jagnje božje itd.“ zapazimo neki razložek mašnikovega sedanjega obnašanja proti prejšnjemu. Ta-le je: Od spreminjenja sem že je Jezus Kristus na altarju v podobah kruha in vina, in ves čas, akoravno je med tem mašnik mnogo prosil in se je pogosto obračal do presv. Zakramenta, ni nobene besedice z Jezusom samim spregovoril, ampak se je ves čas obračal le k Bogu Očetu. Zdaj pa spet nagovori Jezusa z besedo: „Jagnje božje“. Hoče pa tudi zdaj toliko bolj goreče se k njemu obrniti in zato pokliče ga trikrat, ker naznanja veliko silo, s katero ga prosi, naj ga usliši; trkanje na prsi pa oznanjuje mašnikovo ponižno spoznanje svoje nevrednosti.

To lepo ime „Jagnje božje“ pa ni sv. cerkev Jezusu pridala, ampak to ime ima po sv. pismu, v katerem je Bog sv. Duh njemu ga podelil. V stari zavezi govori o Odrašeniku sveta s tem imenom prerok Izaija, ki (53, 7.) pravi, da je on *kakor jagnje, ki se v mesnico pelje in kakor ovca, ki molči pred njim, ki jo striže in ne odpre svojih ust*; pač spoznamo iz tega, da je sv. Duh to ime Jezusu dal vsled lastnosti, ki jih navadno jagnje pa tudi on ž njim ima, ki so *nedolžnost, krotkost, pokorščina* (Dionizij Kartuzijanec); tudi Janez Krstnik je Jezusa ljudstvu pokazal s tem imenom, rekoč: *Glej, Jagnje božje, glej, katero odvzame greh sveta* (Jan. 1, 29.) in sv. Janez v skrivnem razodenji Jezusa Kristusa s tem imenom 29krat imenuje.

Jezus, „Jagnje božje“, je pa tudi prava podoba onega jagnjeta, katero so Izraelci pred odhodom iz egiptovske sužnosti stojé jedli in s čigar krvjo so namazali v podobi križa hišna vrata od zunaj, da ni ondi „angelj morije“ moril Izraelovih prvorojenih. Zato je pa sv. cerkev z veseljem sprejela in ohranila to prelepo ime in ne le v besedi, ampak tudi v svojih slikah, po katerih lahko umevno Jezusa Kristusa vsakemu predstavlja.

5. Po tej molitvi se prične bližnja priprava za mašnikovo obhajilo in ta obsega tri molitve, v katerih se mašnik obrača edino do Jezusa in jih moli ponižno priklonjen, z rokami na altar naslonjenimi, gledajoč na sv. hostijo. V prvi prosi zopet za mir (po sv. spreminenji že v četrto), in tukaj prosi blagi, nebeški mir Jezusovi nevesti, sv. cerkvi, t. j. nje vojskujočim se udom; prosi za vnANJI mir, ktereга človek ima, ako živi v lepi slogi s svojim bližnjim in prosi za notranji mir, ktereга človek ima, ako mu vest vsaj velikih grehov ne očita; ta mir, ki *ves um preseže* (Fil. 4, 7.), je pravi sad nadnaturnih čednosti vere, upanja in ljubezni.

Da bi laglje ta čez vse potrebni mir sprosil sebi in vernikom, prosi v daljni besedi, da naj pa dobri Bog pri deljenji tega miru nikar ne gleda na njegove grehe, ampak le na živo vero sv. cerkve in na Jezusovo zasluženje.

(Pri slovesni sv. maši z asistenco se po tej prvi pripravljavni molitvi duhovniki nekako objemajo; mašnik in dijakon poljubita altar, da oba z največim spoštovanjem pozdravita Jezusa in tako rekoč od njega mir prejmeta; na to mašnik diakona nekoliko objame rekoč: *Mir s teboj!* in ta odgovori: *In s tvojim duhom!* In enako storijo vsi duhovniki pred altarjem. Pri črnih mašah se pa oboje opusti, ta molitev za mir in objem. — Začetek temu obredu najdemo že pri judih; oni so se namreč poljubovali pri svojih medsebojnih obiskovanjih. *Poljuba mi nisi dal; ta pa, kar je v hišo prišla, mi nog ni jenjala poljubovati* (Luk. 7, 45.); in: *Pozdravljajte se med seboj s svetim poljubom.* (1. Petr. 5, 14.) To je tedaj očitno in sveto znamenje prave bratovske ljubezni in tako kakor zdaj duhovni pri slovesnih mašah so si nekdanj s poljubom mir vošili vsi kristijani pred darovanjem in pred sv. obhajilom, da so tako očitno razodeli in pokazali neskajeno bratovsko ljubezen med seboj, po kateri naj bi vredno pristopali k sveti mizi Gospodovi. O skrbite tudi vi, da bode taki sveti bratovski mir vedno kraljeval tudi v vašem srečju!

Sveti in imenitni trenutek sv. obhajila, v katerem se ne pripravlja prebivališče človeku, ampak Bogu (1. Paralip. 29, 1.), se približuje, in v drugi, predzadnji pripravljavni molitvi prosi mašnik Boga Jezusa, naj bi to njegovo združenje ž njim pri sv. obhajilu rešilo ga vsih grehov in zlegov; naj bi mu nadalje moč in milost dodelil, vedno njegovih zapovedi se držati in naj bi Jezus ne dopustil, da bi se kedaj ločil od njega. In to vse pričakuje tembolj od Jezusa, ker se je po volji našega nebeškega Očeta po milosti in vse-mogočnosti sv. Duha včlovečil v deviškem Marijinem telesu.

Mašnik dobro vé, da kdor nevredno je in pije, si sodbo je in pije, ker ne razloči telesa Gospodovega (1. Kor. 11, 29) in je prepričan, kako pripravljeno in sveto mora srce biti, ki hoče Jezusa vredno prejeti pri sv. obhajilu. Zato še enkrat v tretji, zadnji pripravljavni molitvi spoznava pred Jezusom svojo nevrednost ter ponižno prosi Jezusa, naj ga on ljubeznjivo obvaruje nevrednega obhajila in naj mu po svoji dobroti dodeli milost, da mu bode sv. obhajilo bramba in zdravje za njegovo dušo in telo. In s to molitvijo je mašnik končal tudi svojo bližnjo pripravo za sv. obhajilo; zdaj je došel njemu oni preblagi trenutek, v katerem se bode z Jezusom sklenil in zedinil;

od tega pa prihodnjič. Prej pa, ko končam, le še eno besedo. Po današnjem razlaganju ste slišali, kako lepo in k pripravi za sv. obhajilo primerno vravnane so vse te mnoge molitve, ki jih mašnik pri altari moli kot pripravljavne molitve za vredni sprejem presv. Zakramenta. Te mnoge in prelepe molitve naj pa tudi vas podučujejo in vnemajo k lepi in goreči, pristrčni ter resnični pripravi, kadar se bote tudi vi pripravljali k mizi Gospodovi; kajti nauk vseh cerkvenih učениkov strinja se v tem, da, kolikor srčniša in gorečniša je priprava, toliko veselejši in blagodejnejši je Jezusov prihod v kristijanovo srce. Amen.

Janez Kobilica.

2. Vpliv vpijanljivih pijač na zarod ali otroke.

Množica se mi smili. Mark. 2, 2.

Množica se mi smili, tako je rekel Jezus po besedah današnjega sv. evangelija svojim učencem. Kdo ne spozna iz tega, kako usmiljeno in dobrotljivo srce ima Gospod Jezus zlasti do taci, kateri z zvestim poslušanjem njegove božje besede iščejo najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice? Na vse to je mislil, kako dolgo so že pri njem, kdaj so zadnjikrat jedli, kako daleč je vsakdo od doma, in kaj bi bilo, če bi jih lačne domu spustil, da bi gotovo omagali na potu. —

Množica se mi smili, tako bi lahko mislil in rekel vsakdo, kateri svojega bližnjega po krščansko ljubi in premišljuje, kako zelo si mnogi ljudje z vpijanljivimi pijačami škodujejo na telesu in na duši, si pokvarijo zdravje in se pred časom pod zemljo spravijo, si slabijo um in pamet in tudi velikokrat popolnoma zgubé, kakor sem vam zadnjič dokazoval.

Ako so pa nezmerni žganjepivci sami starši, očetje in matere, ima navadno in nezmerno popivanje vpijanljivih pijač, posebno žganja, tudi prav žalostne posledke za njihove otroke. In tukaj pač lahko pravi prijatelj človeštva zdihne: „Oh! množica toliko otrok, katerih starši so žganjepivci, se mi smili!“ Naj vam toraj danes nekoliko govorim o slabih nasledkih žganjepivstva za tiste otroke, katerih starši so nezmerni žganjepivci. — Govoriti hočem v imenu Jezusa in Marije.

I.

Kakor ima žganjepivstvo slabe nasledke za telo in dušo žganjepivcev samih, ravno tako žalostni in slabi so tudi nasledki za telo in dušo njihovih otrok, ako so namreč žganjepivci starši, oče in mati.

a) Telo taci^h otrok, katerih starši so žganjepivci, ali če je tudi le eden izmed njih žganjepivec, podedova že od svojih staršev hudo nagnenje do žganjepivstva in taki otroci bodo sčasoma hudi žganjepivci, kakor njih starši. Že Aristotel, stari grški modrijan, je bil prepričan, da pijančljiv oče je vzrok, da so tudi njegovi otroci pijanci. Ravno to resnico so opazovali tudi že stari Rimljani, od tod je pri njih izviral prigovor: „Pijanci rodijo pijance“. Preiskave učenih mož, zlasti zdravnikov iz novejšega časa, potrjujejo to resnico ter jo skušajo s številkami dokazati. Učen mož Dodge je našel, da je bilo med 379 pijanci 180 taci^h, ki so to nagnenje po starših podedovali. Dr. Day je opazoval, da so bili otroci očeta, ki se je v drugi polovici svojega zakona vdal pijančevanju, le deloma pijanci, in sicer le tisti, ki so se rodili ta čas, ko je oče že pijančeval: uni pa, kateri so v prvi polovici očetovega zakona zagledali luč sveta, ko je bil oče še zmeren in trezen, so bili zdravi, zmerni in trezni. Ali nam ne potrjujejo tega tudi dandanašnje skušnje? Le ozrimo se nekoliko po svetu, po domači in bližnjih farah, povsod lahko najdemo potrjeno resnico, da otroci pijančljivih staršev so tudi pijanci s prav malo izjemami, in to ne le samo sinovi, ampak tudi hčere taci^h staršev so že precej hude pijanke, kar vam je dobro znano.

b) Ako so pa otroci taci^h staršev že po naturi k pijančevanju nagneni, kaj še-le postane iz taci^h otrok, če jih starši prav zgodaj navadijo ostrih pijač, posebno žganja? Morebiti so še v zibelki, pa že jim ponujajo žganja, zlasti pa nekoliko večim otrokom. Oh! nektere reči se res težko morejo na svetu razumeti; kdo vé, ali so taki starši tako strašno nevedni in toraj ne vedo, da žganje posebno otrokom grozno škoduje, ali jih ima hudobni duh že tako zelo v svoji oblasti, da mu že majhne otroke izdajajo; zakaj, če se otroci na žganje vadijo, jih bo poprej ali poznej dobil hu^hobni duh v svojo oblast, zato ker bodo navadni žganjepivci.

c) Še največ morebiti pa pripomore slabi zgled pogostoma od žganja pijanih staršev, da postanejo tudi njih otroci taki ali še hu^hši pijanci, ker otroci radi posnemajo to, kar nad starši vidijo. Gorjé pa takim staršem, ki pohujšajo svoje otroke, da postanejo strastni žganje-

pivci! Ako pa postanejo otroci enkrat pijanci, jih zadevajo na telesu in duši tisti hudi nasledki, kakor sploh žganjarske pijance.

Žganjepivstvo staršev ima tudi še druge slabe in žalostne nasledke za telo njihovih otrok. Otroci žganja navajenih staršev so podvrženi marsikterim boleznim, in tudi prezgodnji smrti, dasiravno niso še sami pijanci. Otroci takih staršev so pogostoma podvrženi bezgavkam, bramorkam (škrofelnom) in še prav posebno božjasti. Nek pisalec, Dagobert po imenu, omenja pijanca, ki je imel enajstero otrok, katerih deset je za božjastjo pomrlo. In ravno to je menda poglaviten vzrok, da dandanašnji toliko otrok zlasti za božjastjo pomrje, ker je toliko staršev, posebno očetov, pa tudi že mater žganjepivstvu vdanih. Zdravniki tudi trdijo, da so mnogokrat pijane matere krive mrtvih porodov.

Kako zanemarjeni so otroci žganjepivstvu vdanih staršev tudi v ozir telesnih oblačil! Vsi umazani in strgani hodijo okoli otroci takih staršev; nimajo najpotrebniših oblačil za šolo in za cerkev, in še po zimi bi morali bosí hoditi v šolo, ko bi se jih drugi ljudje ne usmilili in vse to zarad tega, ker njih starši vse solde za nesrečno žganje obračajo! Oh, zares slabi in žalostni so nasledki za telo tistih otrok, katerih starši so žganjepivstvu vdani in kdorkoli po krščansko svojega bližnjega ljubi, mora to premišljevaje pač zdihniti: Množica toliko otrok, katerih starši so žganjepivci, se mi smili!

II.

Kakor na otročje telo, tako tudi na otročjo dušo silno slabo vpljiva žganjepivstvo staršev. Otroci žganja navajenih staršev so večidel slaboumni, grozno kesni zlasti za šolske nauke, včasih pa še popolnoma trapeži. Bere se od nekega pijančljivega godca, ki je 50 let star za vnetjem prsne mreže umrl. S svojo ženo, ki je bila tudi pijančevanju vdana, je imel 14 otrok. Od teh so bili štirje trapeži ali neumni; eno dekle je bilo pri 18 letih svoje starosti, kar razumnost tiče, slabeje kakor živina in še hoditi ni znalo. — Pa kaj bom našteval daljne zglede in dokaze, ker jih imamo dovelj domačih in vsakdanjih. Kterikoli imajo s podučevanjem otrok opraviti, kakor učitelji in duhovni v šolah, se pogostoma iz lastne skušnje lahko prepričajo, kako slabega in kesnega uma so otroci zlasti tistih staršev, izmed katerih je le eden ali zlasti če sta oba, oče in mati, huda žganjepivca. Oh, želel bi si, da bi bili vi starši sami kterikrat zraven v šoli in bi sami slišali, kako težko razumijo in v spominu ohranijo

najbolj lahke in priproste verske resnice tisti otroci, katerih starši so žganjepivei!

Pa kako bi mogli otroci taci staršev drugačni biti? Vinski cvet ali špirit, s katerim so starši tolikokrat napolnjeni, slabi ne le njihovih, ampak tudi njih otrok možgane, od tod tolika slaboumnost pri taci starših in pri njihovih otrocih. Da so taki otroci tako slaboumní in kesni za učenje, pride pa še tudi od tod, ker so otroci pijančljivih staršev, posebno če sta oba oče in mati žganjepivea, tudi doma v ozir nauka tako zelo zanemarjeni. Starši, zlasti matere, morajo biti prve skrbne učenice svojih otrok, materni nauki se navadno najglobočje otroku v sree vtisnejo, tako da se jih odraščén večkrat spominja. Kaj pa če starši, zlasti matere, te svoje dolžnosti nič ne spolnujejo, da jih najpotrebniših reči iz krščanskega nauka nič ne učijo, o kako zanemarjena je potem razumnost pri takih otrocih! In kakor železo, če se nič ne rabi, zarjevi, ravno tako tudi duh pri taci otrocih, ki niso bili prav od mladega po starših podučevani. Pri taci zanemarnjenih otrocih tudi šola pri najboljši volji in največem trudu ne more veliko opraviti. In vprašam: kateri starši pa najbolj zanemarijajo podučevanje svojih otrok? Navadno tisti, kateri so žganjepivstvu vdani.

Pa če tudi pijančljivi starši otroke svoje kterikrat v krščanskem nauku kaj podučijo, jim morebiti tudi v zadržanji kake lepe nauke dajejo, kaj to pomaga, ker s svojim življenjem, s svojo pogostno pijanostjo, s pogostnim preklinjevanjem, kregom, preprirom in divjim obnašanjem svojim otrokom toliko pohujšanja dajejo! Če otroci svojih pijančljivih staršev ne vidijo moliti, ne sv. zakramentov prejemati ali pridno zlasti v nedeljo popoldan v cerkev hoditi; če jih morajo slišati tolikokrat zaničevati ter obrekovati bližnjega, morebiti še duhovne in šolo: oh, morejo potem njih otroci dobri in pobožni biti? Slabi zgledi staršev vlečejo otroke v slabo, da so kmalo taki, kakor njih starši, če ne še hujši.

Kristijani! iz do zdaj rečenega ste lahko spoznali, kako slabi in žalostni so nasledki za telo in dušo tistih otrok, katerih starši — ali če tudi le eden izmed njih — so žganjarski pijanci. Taki otroci postanejo večidel tudi kmalo žganjarski pijanci, morebiti še hujši, kakor starši, če kaj časa žive; velikrat pa zaradi raznih bolezni prezigodaj pomerjejo. Taki otroci so ali slaboumní ali popolnoma trapeži, slabo podučevani in po slabih zgledih svojih staršev zgodaj pohujšani. In koliko je taci otrok! Zato si mora res vsakdo, ki bližnjega ljubi, misliti in reči: „Množica otrok, katerih starši so

žganjepivei, se mi smili!“ Zatoraj, o krščanski starši! če imate kaj ljubezni in usmiljenja do svojih otrok, varujte se žganjepivstva, nikar jih ne vadite na žganje, da ne bote s tem ne le sami sebe, ampak tudi svojih otrok na telesu in na duši časno in večno nesrečnih storili. Amen.

Josip Kerčon.

Sedma nedelja po binkoštih.

I. Sv. maša. — XII. Sv. obhajilo.

Vsako dobro drevo rodi dober sad.

Mat. 7, 17.

O drevesu mnogokrat govori sv. pismo. Že precej v začetku nam pripoveduje, da je bilo v raju drevo življenja, drevo spoznanja dobrega in hudega. Po krivdi prvih staršev je bilo drevo v raji v nesrečo in pogubo vesoljnemu človeštvu. V polnosti časov pa je milost božja zasadila drugo drevo, ki je imelo roditi prežlahtni sad v srečo in zveličanje vsim ljudem. Kdo se ne spomni tu prelepe prilike, v kateri se primerja kraljestvo božje gorčičnemu semenu, iz katerega izraste veliko zelišče, da je kakor drevo? Majhno kakor gorčično zrno je bilo v začetku kraljestvo božje — sv. cerkev, a urno je rastlo in se širilo po vesoljnem svetu, in je postalo veličastno drevo in narodi počivajo pod njegovimi vejami. Zasajeno je bilo to drevo takrat, ko je bil na Golgati križ Jezusov v skalnata tla postavljen ter ga je kri Sinu božjega namakala; takrat, ko je bilo telo Jezusovo v grob položeno, da se je v novi bliščobi v novem življenji zopet mogočno iz njega vzdignilo. Kakor se pripoveduje, da so sadna drevesa v Egiptu takrat svoje veje pripogibala, ko je Jezus s svojo materjo Marijo pod njimi počival ter so mu ponujala svoj sad; tako tudi pripogiba novo „drevo življenja“ zemskemu popotniku svoje z nebeškim sadjem obložene veje ter mu ponuja živeža in nove moči, da bi mogel srečno dospeti v svojo nebeško domovino. Predragi sad tega čudežnega drevesa pa je sv. rešnje Telo, nebeška mana, ki dodeli neumrjčenost in večno slavo vsim, ki ga z angeljsko čistim srcem uživajo. — Vživanje presv. rešnjega Telesa pa se imenuje sv. obhajilo, o katerem sem se namenil danes kaj več spregovoriti.

Obhajilo poznamo dvojno, mašnikovo in vernikov; potem je obhajilo vernikov zopet dvojno, ali dejansko ali duhovno in o vseh teh ločinah sv. obhajila vam bom podal potrebni nauk.

V prvo se bomo seznanili z mašnikovim obhajilom.

1. Ko se je tedaj mašnik po svoji moči dostojno pripravil (kakor sem zadnjič vam razlagal), hoče sv. Zakrament prejeti; on poklekne in ko je vstal, je ves vesel tolike časti in sreče ter zakliče v globočini svojega srca bolj tiho: *Kruh nebeški bom prejel in klical bom ime Gospodovo!* Te besede so vzete nekako iz 115. psalma; ondi pripoveduje David, da je v veliki in silni stiski klical v ime Gospodovo, ki mu je tudi rešil njegovo dušo smrti; tudi mašnik je zdaj v veliki skrbi za vredno obhajilo in zato z Davidom kliče v ime Gospodovo.

Sedaj vzame sv. hostijo v levico, jej podloži božjo mizico, katero drži med kazalcem in srednjim prstom ter se trikrat na prsi potрка in reče: *Gospod! nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak reci le besedo in ozdravljena bo moja duša*; mašni strežnik pa da z zvončekom trikrat znamenje, ki naj vernikom vzbuja z mašnikom enake občutke.

Te besede so vzete iz znane evangelijske zgodbe paganskega stotnika, ki je Jezusa prosil, naj mu bolnega hlapca ozdravi in ko Jezus hoče iti na njegov dom, da bi mu spolnil njegovo željo, mu stotnik z ginjenim srcem polnim vere in ponižnosti reče: *Gospod! nisem vreden, da greš pod mojo streho, temuč reci le z besedo in moj hlapec bo ozdravljen.* (Mat. 8, 8.) Pač smemo reči, da bolj pripravnih besed ni mogla sv. cerkev si izbrati; v njih odseva tako lepo ponižno spoznanje svoje nevrednosti, trdna vera v pričujočnost Jezusovo in sveto zaupanje v božjo milost.

Trenutek „večerje“ se je toraj približal; o njem pravi sv. Duh: *Blagor jim, ki so na ženitno večerjo Jagnjetovo povabljeni.* (Skriv. raz. 19, 9.) Mašnik vzame sv. hostijo v desnico ter samega sebe blagoslovi s telesom Gospodovim in reče med tem polglasno: *Telo našega Gospoda Jezusa Kristusa naj ohrani mojo dušo v večno življenje. Amen.* Zdaj se nekoliko priklone in z največim spoštovanjem in pobožnostjo zavžije Telo; po zavžitji se sklone po konci in z nekoliko pripogneno glavo ter z rokami pred seboj sklenenimi obstoji, molči ter premišljuje svojo preveliko srečo in Jezusovo ljubezen. Pač je molčanje zdaj najbolj pripravno, srce naj zdaj le samo se razgovarja z Jezusom!

In kaj naj med tem časom ti storiš, predragi? Gotovo nič bolj pripravnega, ko to, da se z mašnikom v duhu vstopiš na njegovo

mesto; misli si, da, kakor sebi, je tudi tebi mašnik podelil presv. Zakrament in pogovarjaj se v tihoti svojega srea z Jezusom, ali pa misli si, da Jezus sam stopa zdaj po cerkvi ter vernike napolnuje s svojim presv. Telesom in da poklada tudi tebi na jezik košček sv. hostije in ljubeznjivo se razgovarjaj ž njim.

V življenji sv. Katarine Sijenske se to-le pripoveduje: Ona je bila pri sv. maši, ktero je opravljal sv. Rajko; pri sv. obhajilu edini in družni se z mašnikom in sveti občutki se vrstijo v njenem sreću, ko da je v resnici pristopila k sv. obhajilu. In glejte čudo! Sv. Rajko naenkrat zapazi, da mu je z altarja zginil košček sv. hostije in ne vé si odgovora, kako in kaj. Po sv. maši mu je pa sv. Katarina povedala, da je oni košček sv. hostije, ki je njemu zginil izpred oči, ona zavžila. Jezus Kristus je bil namreč prišel, ki je ž njim njo obhajal.

Enakega čudeža sicer nikar ne pričakuj od Jezusa; pač pa enake želje imej in vzbujaj v svojem sreću po Jezusu; vzbujaj v sebi živo vero v presv. Zakrament in srčno hrepenenje po njem, in glej, predragi! potem in po takem potu bodeš ti samega sebe v duhu obhajal ali z drugimi besedami: ti bodeš poživil svojo dušo z duhovnim obhajilom. — Naj vam o tej prelepi in prekoristni pobožnosti duhovnega obhajila še nekoliko spregovorim.

Iz življenja zvel. Nikolaja Flijskega se pripoveduje, da je leta in leta preživel brez vsake zemeljske jedi; čudovita se je videla ljudem ta neumljiva skrivnost; slednjič ga vendar vprašajo, o čem neki on živi, kterege nikdar ne vidijo pri jedi, a vendar vsega čvrstega in zdravega. In sv. mož jim odkrije skrivnost božjo ter reče, da se vselej pri sv. maši družni z mašnikovim obhajilom in prejema duhovno obhajilo in to da mu zadostuje kot živež za dušo in telo.

Častitljivi Pavli Mareski se je nekikrat prikazal Jezus Kristus; v vsaki roki je imel dragoceno posodo; ena je bila zlata, druga srebrna in Jezus jej reče: „Glej! v zlati posodi spravljam tvoja zakramentalna obhajila, v srebrni posodi pa tvoja duhovna obhajila!“ Zveličani Ivani od Križa je pa Jezus nekikrat rekel: „Kadarkoli opravljáš duhovno obhajilo, ti vsakikrat podelim neko milost, ki je podobna onim, ktere ti pri pravem obhajilu delim“, in zato je smela zvel. Angela od križa trditi, da „bi ne mogla živeti, ako bi te svete učenosti ne poznala.“

Predragi poslušalec! Z enakimi pobožnostmi duhovnega življenja napolnuj in oživljaj tudi ti svoje ubogo trpeče sree! K Jezusu se pomikaj, z Jezusom se družni, pri njem si išči potrebne moči in

milosti; kolikor srčniše boš občeval ž njim in kolikor več ga bodeš prosil, toliko ljubeznjivše se bo on nagnil k tebi in vstanovil se v tvojem srečju in zgodilo se bo potem tudi tebi, kar se je apostelju Pavlu, ki piše: *Živim, toda ne živim jaz, ampak Kristus v meni* (Gal. 2, 20.); in ko boš zdihoval in prosil, zdihni vsakikrat tudi z očakom Jakobom: *Ne spustim te, ako me ne blagosloviš.* (1. Moz. 32, 26.)

2. Ko je mašnik zavžil presv. Telo in je na tihem premišljeval Jezusovo ljubezen in svojo srečo, odkrije kelih, poklekne pred sv. rešnjo krvjo ter vstane in z božjo mizico pobera sv. košččke, ako bi se bili kateri od sv. hostije odluščili in bi na korporalu ležali; te potem s prstom z božje mizice postrže v sv. kri v kelihu, ki jo bode zdaj precej zavžil; presveta daritev je namreč popolno končana še-le potem, ko je mašnik sv. obhajilo v obeh podobah zavžil.

Še je ves vesel in srečen mašnik po vžitju presv. telesa in že vidi, da mu hoče Jezus še drugo ljubav skazati; še svojo sv. kri mu hoče podeliti v pijačo. Pač spozna predobro, da bi se vsakako spodobilo, da bi tudi on Jezusu kaj podelil, ker Zveličar njemu toliko deli, ali v zadregi je, kaj bi Jezusu podelil v zahvalo, da je v podobu kruha prišel k njemu. In res! Kaj bi mu hotel ponuditi, kaj podeliti, človek Bogu! Saj nima ničesar, kar bi bilo Jezusu dostojno in njega vredno darilo! In v tem sv. strahu se spomni kralja Davida, ki je tudi premišljeval, kaj bi vendar Bogu povrnil v zahvalo za vse prejete dobrote in ž njim (med tem, ko sv. košččke pobera in strže v kelih) moli: *Kaj hočem vrniti Gospodu za vse, kar mi je dodelil? Kelih zveličanja bom vzel in ime Gospodovo bom klical.* (Ps. 115, 3. 4.) *Hvalil bom Gospoda in ga klical, in rešen bom svojih sovražnikov.* (Ps. 17, 4.)

Judje so imeli pri zahvalnih daritvah pojedine in tukaj so si okrog podajali zahvaljno kupo, ki so jo izpivali Bogu v čast in zahvalo. In tako „zahvaljno kupo“ ima mašnik na altarju; kelih je in v njem presv. kri, in to kupo hoče on Jezusu podariti v zahvalo, njo hoče izpiti, ker v tem vidi in spozna najpripraviši dar za Jezusa, njemu v zahvalo. *Moj Bog si ti ter mojega blaga ne potrebuješ.* (Ps. 15, 2.)

In zdaj vzame v desnico kelih, stori tudi ž njim križ čez se in reče, ko se je z glavo nekoliko priklonil: *Kri Gospoda našega Jezusa Kristusa naj ohrani mojo dušo v večno življenje. Amen;* in potem spi je z vso pobožnostjo presv. kri in veseli se zdaj njegovo sree, ker mizo si pripravil pred mojim obličjem, njim nasproti, ki me nadlegovajo; . . . in moj vpijanljiv kelih kako veličasten je! (Ps. 22, 5.)

In zdaj je mašnik osrečen, da bolje ne more biti; zdaj je postal z darovanim Jagnjetom eno: eno telo, eno srce, ena duša; zdaj hoče Jagnje v njegovem sreću pripraviti si vredno stanovanje ter si to prirediti za večno življenje.

In kaj hočeš, predragi poslušalec! pa ti takrat storiti, ko se to sveto djanje vrši na altarju? Kaj drugega, ko združi se z mašnikom; enako kakor pri vživanji Jezusovega telesa. Napôji z Jezusovo krvjo tudi ti po duhovnem svojo dušo, svoje srce! V prvih časih krščanstva so tudi vernikom delili piti nekoliko kapljic presv. krvi; zdaj ni več tako, ali sv. cerkev nikomur ne prepoveduje, da bi se sam ne smel po duhovnem potu svojega srca in svoje duše poživiti z Jezusovo najsvetejšo krvjo; ne le ne prepoveduje, ampak ona še dovoljuje, podučuje, napeljuje k temu svoje otroke.

Ako tedaj hočeš duhovno obhajati se z Jezusovo presv. krvjo, vstopi se v duhu na mašnikovo mesto in v duhu pij ž njim iz keliha; ali pa vstopi se v duhu tje k zadnji večerji in nasloni se z deviškimi Janezom na Jezusove prsi in pij pri njem z Janezom presveto kri ali vstopi se tje pod križ na Kalvariji, gledaj v duhu, kako po križu iz Jezusovega telesa teče presveta kri in v duhu nastavlaj svoje ustnice tje k Jezusu in pij od njegovega telesa ali iz njegove odprte desne strani v duhu njegovo presveto kri, in glej! tudi ti boš tako po duhovnem potu pil od onega vpijanjivega keliha, iz „kterega device rastejo“. (Cah. 9, 17.)

Čudovito je, kar nam pripoveduje častitljivi P. Bianki; on pravi: Mnogokrat mi je po povzdigovanji zginil kelih s sv. krvjo za nekoliko trenutkov izpred mojih oči z altarja in čez nekoliko trenutkov ga vselej ugledam zopet na pravem mestu, ali vselej sem opazil, da je več ali manj manjkalo presv. krvi. In na to pravi dalje: Vsaki-krat v tem primerljeji mi je pa vsa vesela naproti prišla sv. Marija Frančiška od sv. ran in mi ljubeznjivo pripovedovala, da jej je Jezus Kristus po arhangelju Rafaelu zopet prinesel oni kelih in jej piti dal iz njega od njegove presv. krvi.

Kaj enakega nam pripoveduje tudi sv. Ljudgarda; pravi namreč, da se jej je neikrat prikazal Jezus Kristus z odprto desno stranjo; namignil jej je, naj ona pije iz odprtega srca tekočo kri; Ljudgarda uboga, nastavi ustnice in pije sv. kri iz Jezusove odprte strani. Tudi sv. Bernard je enako okusil Jezusovo presv. kri.

Enakega čudeža se vé da, predragi! ne smeš pričakovati, ali iz teh dogodb jasno spoznavamo v zgledu, da naj vi verniki v duhu pijete Jezusovo kri, kakor jo mašnik pije v resnici in prepričani smete

biti, da za toliko hrepenenje ne bo Jezus Kristus nehvaležen vam ostal in pustil vas po duhovnem potu njegove presv. krvi brez milosti in blagoslova; saj smemo prepričani biti po besedah sv. Terezije, da, *ko bode Jezus videl in poznal naše hrepenenje po njem, bode vse drugo potrebno nam dostavil po svoji milosti.*

3. Mašnik je zavžil presv. Zakrament v obeh podobah; on se je tedaj popolno združil z Jezusom in po starodavni šegi bi moral zdaj precej vernike obhajati, ki želé pristopiti k božji mizi. O početku krščanstva so namreč vernike vselej obhajali med sv. mašo precej po mašnikovem obhajilu. In ta navada je tudi popolno opravičena, ne pa tako tudi sedanja, ko vernike obhajajo, kadarkoli je.

Mašnik namreč daruje v imenu cele srenje, ne pa le v svojem; sv. maša je daritev vse cerkve in zato se tudi spodobi, da bi se mašnik in ljudstvo vsi skupaj ob enem vdeležili te daritve s sv. obhajilom. Tudi molitve pred in po obhajilu, priprava in zahvala, so vravnane tako, da se ž njimi zahvaljujejo mašnik in ljudstvo. Sem ter tje se nahaja še taka starodavna in popolno cerkvena navada, da vernike med mašo obhajajo, ali želeli bi bilo, da bi se po duhu cerkvenem tako krasno vpeljana navada zopet vpeljala, ktero je mlačnost poznejih kristijanov odpravila iz cerkvenih pravil; le za veliki četrtek se je ta navada ohranila še po vseh cerkvah.

Nimam sicer namena, danes prigovarjati vam, da bi pogosto pristopali k „sveti večerji“, pogosto po zgledu prvih kristijanov, ki so vsi pri vsaki sv. maši pričujoči pristopili vselej k sv. obhajilu, ker bom o tem govoril o drugi priliki, vendar pa ne morem kar tiho memo iti s to mislijo in željo, da bi vam najprisrčnejše ne priporočil, da po svojih okoliščinah, kolikor mogoče, gostokrat pristopajte k Jezusu, sosebno o Gospodovih dnevih, ki so v prvi vrsti odmenjeni v prejemanje presv. zakramentov. Nihče pa naj nikdar ne pozabi ali opusti, da bi se vsaj po duhovnem potu z Jezusom ne sklenil in da bi se ne obhajal z duhovnim obhajilom z mašnikom v podobi kruha in vina; ta pobožnost, ki ima prevelik vpljiv na človekovo revno srce in na Jezusovo dobrotljivo Srce, je tako lahka, da se brez vsake težave, brez zgube časa itd. izvršiti daje pri vsaki taki priliki, bodisi že v nedeljo ali praznik ali delavni dan.

4. Ko je mašnik presv. rešnjo kri zavžil in ako je po ondotni navadi tudi vernike obhajal, sledi poplaknenje keliha in umivanje prstov, s katerimi se je dotikal sv. hostije. Ker je Jezus Kristus v vsakem najmanjšem koščeku v podobi kruha in v vsaki najmanjši kapljici v podobi vina bistveno pričujoč, hoče sv. cerkev vsako

onečastenje po vsi svoji moči zabraniti. Povedal sem vam že bil, kako očiščuje mašnik božjo mizico in korporal, in zdaj vam imam še povedati, po katerem načinu očiščuje tudi kelih in prste. To oboje se vrši tako: Mašnik prime kelih z desnico in strežnik mu vlije vanj nekoliko samega vina, ž njim poplakne kelih in izpije vino, med tem pa, ko opravlja to liturgično delo, moli: *Kar smo z ustmi prejeli, o Gospod! naj smo prejeli s čistim srcem in v tem časnem daru naj dobimo večno zdravilo*; prav kratka, a prav umestna molitev! V njej prosi mašnik dvojno: da bi bilo njegovo srce pri prejemi sv. Zakramenta tako in toliko pripravljeno, da bi ga bil prejel s čistim srcem, ko ga je z ustmi prejel in potem, da naj mu boče ta dar v tako zdravilo, po katerem bo zadobil večno življenje.

Za tem sledi umivanje prstov, kar se tako-le zgodi: Mašnik prime kelih z obema rokama tako, da mu štirje prsti, s kterimi se je dotikal sv. hostije, pridejo vrh heliha, in ko mu strežnik na nje vliva vina in vode, jih zmiva, ko bi se jih morebiti še kakšna drobtinica sv. hostije držala; med zmivanjem pa prosi v molitvici, da naj bi Gospod tudi še potem ostal v njegovem notranjem, v njegovem srcu, ko se bodo podobe že spremenile, in da naj bi ga rešil madežev greha, katerega je zdaj očistil in poživil presv. Zakrament. Na to obriše svoje prste, izpije iz keliha vino in vodo; obriše in posuši z rutico kelih ter ga pregrne tako, kakor ga je postavil v pristopu na altar.

S tem je obhajilo končano; prej pa, ko še jaz za danes končam, moram še eno besedo spregovoriti, in sicer povedati vam hočem, kakšne misli in občutki naj se vzbujajo v vaših srcih med tem, ko mašnik ali samega sebe ali vernike obhaja ali takrat, ko stopite sami k sv. obhajilu ali pa takrat, ko se vi, vsak po svojem, z Jezusom pogovarjate pri duhovnem obhajilu.

Sv. cerkveni učeniki trdijo, da oni čas, v katerem je Jezus Kristus zakramentalno pričujoč v kristijanu, nam sosebne in izvanredne milosti in dobrote deli; *kadar je kralj na svojem ležišču, daje svoj duh moja narda* (Vis. pes. 1, 11.), t. j. dokler je Jezus Kristus v kristijanu zakramentalno pričujoč, tako dolgo se razširja duh kristijanovih čednosti, ki jih ta od njega prejema. Zatoraj pravim: Ves čas med sv. obhajilom, ako namreč sam pristopiš k njemu, družu se z Jezusom; prosi, pripoveduj, govori k njemu; kolikor več boš prosil, toliko več boš dobil; kolikor večja bo tvoja žeja, toliko bolj darežljivo bo Jezusovo Srce!

Ako se pa le z duhovnim obhajilom razveseljuješ in gledaš mašnika pri sv. obhajilu, tudi nikar nikdar ne zabi Jezusa; enako se v teh svetih trenutkih zatekaj k njemu zaupljivo ter potožuj mu svoje telesne in duševne potrebe; govori mu priprosto, potoži mu otročje udano in smeš prepričan biti, da ne pojdeš nenasičen domu. Amen.

Janez Kobilica.

2. Pijančljivost, posebno žganjepivstvo — vzrok hudodelstev.

Malopridno drevo pa rodi malopriden sad. Mat. 7, 17.

Jezus primerja v današnjem sv. evangeliji človeka drevesu in sicer potem, kakor je dober ali slab, dobremu ali malopridnemu drevesu. Dober človek prinaša kakor dobro in rodovitno drevo sad dobrih del. Sicer ima tudi dober človek ter pobožen kristijan kake slabosti, pomanjkljivosti nad seboj, kakor tudi dobro in rodovitno drevo ne prinaša zgolj dobrega in popolnoma zbranega sadja, ampak tudi kako nagnito, objedeno in črvido vmes; vendar pa je sploh rodovitno drevo; ravno tako ostane dober in pobožen kristijan pri vsih svojih pomanjkljivostih in pregreških, ktere pa obžaluje in se zoper nje vojskuje, sploh še zmerom dober kristijan, podoben rodovitnemu drevesu. — Nasproti pa slab in malopriden človek prinaša kakor malopridno drevo malopridni in strupeni sad slabih del, grehov in hudobij, dasiravno včasih vmes tudi kaj dobrega stori. Posebno pa žalosten, slab in strupen sad slabih del prinaša tisti nesrečni človek, ki je popivanju žganja navadno in nezmerno udan, ali če se ga tudi le včasih nezmerno napije; zakaj tak je posebno pripraven in nagnen vsakovrstna hudodelstva doprinašati. In ravno to vam hočem danes dokazati, da je žganjepivstvo skoraj največji vzrok hudodelstev. In sicer vam hočem v prvem delu govoriti o tem, kako mnogotere grehe in hudodelstva od žganja pijani ljudje doprinašajo in v drugem delu, zakaj da se ravno pri žganjarskih pijancih nahajajo take pregrehe. Govoriti hočem v imenu Jezusa in Marije.

I.

Žganjska pijančljivost ni le samo vzrok prelomljevanja skoraj vsih božjih in cerkvenih zapoved, ampak je tudi večidel vzrok ter

strupeni studenec vsih tistih hudodelstev, ktera deželjska gosposka, maščevalka krivice, z raznimi kaznimi, n. pr. z ječo, v denarjih ali celo s smrtjo na vislicah kaznuje. Znano je, da žganjarski pijanci radi opuščajo zjutranjo in večerno molitev, da so pogostoma hudi preklinjevalci, da zanemarjajo službo božjo še celo ob nedeljah in zapovedanih praznikih, včasih jo še celo od službe božje, zlasti od božje besede proč k žganju v krčmo potegnejo; znano je dalje, da žganjarski pijanci slabo spoštujejo svoje starše, jih celo pretepajo ter sujejo in jim ne dajejo izgovorjenega živeža; znano je tudi, da žganjarski pijanci so s svojim grdim obnašanjem in govorjenjem celi okolici v veliko pohujšanje, so toraj dušni ubijalci; znano je dalje, da so žganjarski pijanci večidel očitni grešniki, nečistniki, prešeštniki, prelomljevalci posta in da za velikonoč ali celo ne prejemajo sv. zakramentov ali da se je bati, da jih nevredno prejemajo, ker jim manjka pravega kesanja, trdnega sklepa in prizadevanja za popoljšanje. — Ali zraven teh grehov in hudobij doprinašajo neporedkoma žganjarski pijanci tudi še strašna in grozna hudodelstva, ktera mora deželjska gosposka, ki ne nosi zastonj meča, na božjem mestu že na tem svetu kaznovati. Žalostne skušnje nam spričujejo, da ravno iz žganjske pijančljivosti izvira največ krvavih preteпов in pobojev, tatvin in ropov in drugih pregreh. Žalostne stare in nove zgodbe nam dovolj potrjujejo resnico rečenega.

Koliko hudobij provzroči pijanost, nam kaže naslednja dogodka pijančevanju in igranju udanega moža. Ta nesrečni mož je bil z igro in popivanjem vse premoženje zapravlil, a še ni nehal. Uboga žena ga gre klicat v pivnico in ga milo prosi, naj pusti pijančevanje, ker so že v tako strašni potrebi. Toda pijanec je noče poslušati, marveč jo tako neusmiljeno udari, da se kot mrtva na tla zgrudi. Slednjič se nesrečna žena zopet zavé in gre domu. Že od daleč jej pritečeta naproti dva lačna otročiča in jo vlečeta za obleko ter kliče: „Mati, mati, dajte kruha; tako sva lačna, že dva dni nisva nič jedla!“ Kakor oster nož prebadajo te besede obupni materi užaljeno srce; kaj stori? V obupnosti vzame nož in umori jokajoča otročiča. V pozni noči, ko je še zadnje novce zapravlil, pride ves pijan njen mož domu in se vleže ter brez skrbi zaspi. In, o groza — obupana žena zgrabi nož, s katerim je sinova umorila ter tudi možu spečemu glavo odreže. „Umri!“ pravi, „kajti tvoje zlobno življenje je vzrok tvoje, moje in mojih otročičev pogube.“ To grozovito djanje se je kmali zvedlo. Ženo je sodnija v smrt obsodila. Glej, čvetero ljudi je grda pijanost v kratkem času po tako strašni poti v grob spravila!

In če bi šli mi poslušat k deželnim sodnijam, kjer se hudodelniki sodijo in obsojujejo, bi se prepričali, da izmed 100 hudodelnikov je najmanj 70 taci, ki so razna hudodelstva zlasti v ozir

telesnega poškodovanja ali ubijanja storili v žganjski pijanosti. In res! ako le slišimo, da so se tu ali tam zelo stepli, enega ali drugega hudo ranili ali celo koga ubili, in ako vprašamo, kaj je bilo vzrok tega, skoraj vselej lahko dobimo odgovor: „Pijani so bili“ — se vé da od žganja. Nekatere vlade n. pr. zedinjenih držav v Ameriki so dale preiskovati, kje da se največ hudodelstev doprinaša. In našlo se je, da, kjer se več žganja popije, tam se doprinaša več hudodelstev, kjer je več krčem, tam imajo kazenski sodniki več dela. Ječe, posilne delarnice, preiskovalnice so tam z jetniki najbolj napolnjene, kjer so prav pogostne žganjarske krčme. Zakaj v stanu žganjske pijanosti res mnogi doprinesejo dela — zlobna in žalostna, ktera, kadar se streznejo, obžalujejo in objokujejo vse svoje žive dni — toda prepozno!

II.

Zakaj se pa vendar ravno v žganjski pijanosti največkrat doprinašajo taka hudodelstva, skterimi ljudje sebe in druge v nesrečo pripravljajo, in potem, ko se streznijo, žalujejo zarad njih morebiti vse svoje žive dni?

Nesrečno žganje, od kterega je človek pijan, mu omami možgane. vzame mu vso razumnost in pamet in ga naredi blaznega ali divjega norca; čutstvo dolžnosti do Boga, do sebe in do bližnjega, čutstvo do postave in človeške vrednosti popolnoma otrpne. Od žganja pijan človek se pod živino poniža in je razdražen nevarniši od zverine, on ne misli nič na nasledke svojega hudega djanja, ne misli, v kakšno nesrečo bo svojega bližnjega in sam sebe pahnil. Od žganja pijanemu se dostikrat tudi tako zelo v glavi zmeša, da celo svoje starše, očeta in mater, ali svoje prijatelje za svoje sovražnike ima in hudo ž njimi dela, ali jim celo po življenji streže ali usmrti, kar vse nam žalostne skušnje potrjujejo. Takim nesrečnim mislim vstrezajoč dovrši hudodelstva, ktera se mu, kadar se strezni, nerazumljiva in nemogoča dozdevajo in zarad kterih sam grozno žaluje — toda prepozno.

Zdrava pamet in čutstvo pravice, spodobnosti in sramožljivosti človeka zadržuje in varuje kakor zvest angelj varuh mnogih napak in grehov; dobrotljivi Bog sam nam je taka čutila v naše srce vtisnil, da bi se lože greha, časne in večne nesreče obvarovali. Zato si marsikteri popolnoma trezen in pri zdravi pameti n. pr. ne upa svojega bližnjega grdo zmerjati, ga hudo žaliti ali ga celo udariti ali ubiti; kaj stori toraj tak? on se za nalašč vpijani, zgubi pravo razumnost

in zdravo pamet, zgubi sramožljivost, zato se obnaša potem tako, da se vsim, ki to vidijo in slišijo, ostudno in hudobno zdi. Marsikteri zapeljivec želi kako osebo v greh zapeljati ter jo nesrečno storiti; pa toliko pameti in čutila sramožljivosti ima una oseba še zmerom v sebi, da se toliko hudobnemu djanju še zmerom krepko ustavlja. Pa kaj stori hudobnež? Vpijani jo zlasti z žganjem in ko ste enkrat pamet in sramožljivost zgubljeni, potem je mogoča vsaka hudobija. O koliko dekličev je v pijanosti svojo nedolžnost vtopilo! Potem se jokajo in točijo solze, ko trezne postanejo, pa kaj pomaga, ko je prepozno! — V pijanosti se toraj pamet zgubi, zato se lahko hudobija stori. Zlasti v mladih letih vino ali žganje preobilno piti, je vse jedno, kakor olje v ogenj vlivati — še bolj gori, in lože je splašenega konja obdržati, kakor mlado od žganja vrelo kri ohladiti.

In tako smo se danes lahko prepričali, da žganjska pijanost je res vzrok in strupeni studenec mnogovrstnih hudodelstev in mnogoterih grehov in napak, zaradi katerih se človek, ko se strezni, sam sramuje in kesa, dasiravno prepozno in temu se ni čuditi, ker se z vinskim cvetom ali špiritom razumnost in pamet in čutilo pravice in spodobnosti zgubi, da človeka ni groza tudi pred najostudnejšimi hudobijami. Zatoraj nas ne opominja zastoj sv. apostelj Peter, rekoč: *Bratje! trezni bodite in čujte, ker vaš zopernik hudič kakor rjoveč lev okoli hodi in išče, koga bi požrl.* (I. Pet. 3.) Kdor se hoče toraj obvarovati mnogih grehov in zveličati svojo dušo, naj posluša glas božji in naj nikar ne otpne svojega srca! Amen.

Josip Kerčon.

Osma nedelja po binkoštih.

I. Sv. maša. — XIII. Zahvala po sv. obhajilu in sklep.

Otroci tega sveta so modrejši kakor otroci luči v svojem rodu. Luk. 16, 8.

Mnogim se utegne čudno zdeti, kako je pač mogel Gospod hvaliti tacega hišnika, kateri je tako goljufno ravnal zoper svojega gospodarja, le da bi sebe zavaroval za prihodnost in ktereга tudi sv. evangelij naravnost imenuje krivičnega? Toda naj pomislijo,

kterim se to čudno dozdeva, da Zveličar ni hvalil njegove krivičnosti, ampak le njegovo prekanjenost — njegovo modrost, s katero je hotel svoj namen doseči. In ne le tega hišnika, marveč še premnogo drugih je v tem oziru pohvalil; posvetnjake sploh je pohvalil, da so modrejši v svojem posvetnem prizadevanju kakor pa pobožni v svojem delovanju za večno zveličanje. Da se te resnice prepričamo, nam ni treba družega, kakor le oči odpreti in ljudi opazovati. Kako so otroci tega sveta vneti, hitri in delavni in podvzetni, kadar se jim ponuja posveten dobiček; otroci luči pa nikakor niso tako skrbni in urni za večno, za nebeško. Koliko se mnogi učijo in trudijo, da bi imeli večo čast in službo; kako malo pa se zmenijo za temeljito podučenje v sv. veri! Koliko truda si prizadenejo in koliko noči prečujejo, da bi si sploh stanje izboljšali; kako malo pa jim je do tega, da bi si večno srečo pridobili! Za svet jim ni nič preveč in pretežko, za Boga pa je vse pretrdo in prehudo. Kadar si iščejo posvetnega blagostanja, jih nobena nevarnost ne straši; v verskih zadevah pa jih vsako nasprotje oplaši, da hitro omrznejo in omahnejo.

V eni reči pa je lenoba in nespamet kristijanov še prav poseben obžalovanja vreden, v tej namreč, da se za sv. mašo tako malo zmenijo. Sv. maša nam je zaklad vseh zakladov, — pa jim je tako malo mar zanjo; pri sv. maši pride sam Jezus na altar in ponuja svoje nebeške dari, ljudje pa še blizu nočejo priti in če pridejo, se dolgočasijo in skor ne vedo, kaj bi delali v teh veličastnih svetih trenutkih med sv. mašo. Vi pa, predragi, ne tako! Naj vam bo sv. maša prva reč nad druge vse! Pač bi vam bilo na veke žal, ko bi zanemarjali ta preobilni studenec milosti božje. Saj zlasti zato, da bi sv. mašo bolj čislali in si jo bolj v prid obračali, sem vam obširno razlagal njene obrede in danes pridem do konca in vam bom razložil še zahvalo po sv. obhajilu in pa sklep.

1. Zahvala, katero sv. cerkev ukazuje mašniku po sv. obhajilu pri sv. maši, je le kratka, po besedah in po obsegu ter obstoji le iz dveh molitev. Prva teh se imenuje „obhajilna“ in druga „poobhajilna“ molitev.

„Obhajilna“ molitev, dandanes kaj kratka, je bila v prvih časih dolga, in sicer bolj ali manj. Med časom, v katerem so verniki prejeli sv. obhajilo so namreč pevci prepevali sv. psalme; kolikor več je bilo vernikov, toliko daljše bilo je petje, ta „obhajilna“ molitev. Da je sv. cerkev za „obhajilno“ molitev v zahvalno molitev izbrala

si pa ravno petje psalmov, pride od tod, ker se je ona ravnala po zgledu svojega Gospoda in Začetnika Jezusa Kristusa, ki je tudi s svojimi apostelji po njihovem obhajilu pri zadnji večerji zapel zahvalno pesem. (Mat. 26, 30.)

To sveto popevanje psalmov je bilo ravno bližajočim se k mizi Gospodovi v sveto spodbudo, da prosijo Jezusa za vredni prejem; onim pa, ki so se že nasitili pri sv. večerji, bilo je v spodbudo, naj se lepo, lepo zahvaljujejo za toliko čast in milost.

To sveto popevanje je bilo neka skupna, združena zahvala, in pri tej navadi je ostalo tje do 12. stoletja. Ko se je pa od tod naprej vsakdanje obhajilo bolj in bolj opuščati jelo vsled mlačnosti vernikov, se je jelo krčiti tudi bolj in bolj to popevanje in združeno zahvaljevanje, tako, da je s časom popolno izostalo ter se spremenilo v sedanjo navado.

Dandanes namreč je ona nekdanj dolgo popevana „obhajilna“ molitev le še kratka molitvica, vzeta večidel iz sv. pisma in nam je tedaj le še ostanek, le spomin onih za sv. cerkev toliko blagih, preblagih časov; od druge strani pa v spodbudo vam vernikom, ki naj bi nazaj privabila one prejšnje čase svete in tolike gorečnosti.

Mašnik dandanes odmoli to obhajilno molitev na listovi strani; ko je namreč kelih zopet pregrnil in ga postavil v ono obliko, v kateri je bil pri začetku sv. maše, stopi na listovo stran in s sklenenima rokama odmoli to „obhajilno“ molitev, ki se navadno vjema po svoji vsebini s skrivnostjo ali dogodbo praznikovo. Naj omenimo samo en zgled, n. pr. za godovanje Jezusovega vstajenja: *Naše velikonočno Jagnje Jezus Kristus je darovano, aleluja; obhajajmo tedaj veliko-noč . . . v opresnih kruhkih čistosti in resnice, aleluja, aleluja, aleluja.* (1. Kor. 5, 7. 8.)

2. Ko je mašnik to „obhajilno“ molitev odmolil, stopi na sredo altarja, ga poljubi, se obrne proti ljudstvu in ga pozdravi z navadnim pozdravom ter gre potem nazaj na listovo stran; tukaj vernike z onim navadnim vabilom: „Oremus — Molimo!“ v nam znani obliki povabi k novi, daljni molitvi in z razprostrtimi rokami odmoli drugo zahvalno — „poobhajilno“ molitev; ta molitev ima svoje ime od tod, ker se moli po „obhajilni“ molitvi in ker se je nekdanj ž njo tudi končala skupna zahvala po sv. obhajilu.

Ta „poobhajilna“ molitev se moli vselej v množnem številu; to nas spominja zopet na prve čase, v katerih so se vsi pričujoči vdeležili sv. obhajila in toraj tudi vsi skupaj se zahvaljevali; ob enem pa navada, v množnem številu moliti, vse pričujoče lepo vabi, da naj se

vsi, kakor so se v duhovnem obhajilu z mašnikom združili z Jezusom, zdaj tudi ž njim zahvaljujejo.

Takih „poobhajilnih“ molitev je tudi lahko več in jih je tudi mnogokrat po različnosti praznikovi; vselej jih je toliko, kolikor je zbirnih in tihih, ki se tudi tako sklepajo, in notranja sestava vseh teh molitev je taka, da v njih odseva prelepa zahvala za preveliko čast in srečo sv. obhajila, sklenena z milo prošnjo, da bi sad te sreče tudi vedno v nas ostal. Naj navedem zgled v pojasnilo, n. pr. v petek po binkoštni nedelji molimo: *Prejeli smo, o Gospod! darila svete skrivnosti in zdaj te prosimo ponižno, da naj to, kar si nam ti v tvoj spomin praznovati zapovedal, tekne naši slabosti v pomoč. Ki živiš itd.*

Tolika je tedaj skupna zahvala pri sv. maši za predragi dar sv. obhajila. Kakor iz tega vidite, je kratka; a da je tudi kratko odmerjena, nas vendar to ne sme motiti in peljati k možnemu mišljenju, ko da bi toliko majhna zahvala že Jezusu za njegovo dobroto zadostovala. Ne tako! Ampak sv. cerkev je to skupno zahvalo vredila tako kratko le zavoljo tega, da po njej sleherni obhajanec toliko prej dobi priložnost in čas, v katerem se hoče on sam z Jezusom radovati, njemu se zahvaljevati in prositi ga potrebnih milosti in dobrot, dušnih in telesnih, zdaj, ko je Jezus sam prišel v njegovo telo.

In zavoljo tega mašnik precej potem, ko si je v žagradu slekel mašna oblačila, poklekne in odmoli daljne, od sv. cerkve mu odkazane molitve v zahvalo ter se po okoliščinah dalje ali manj časa pomudi v svojem razgovoru z Jezusom in to mašnikovo zahvaljevanje spodbuja tudi vas vernike, da, kadar ste pristopili k sv. obhajilu, tudi vi potem ostanete še v cerkvi v daljšem razgovoru z Jezusom, v katerem mu potožite vse britkosti in skrbi ter prosite v goreči zahvali še daljnih milost, ker pač po vsi pravici se smejo besede sv. Duha obračati na Jezusa v trenutku, ko se je združil s človekom, da je takrat *pripravljeno njegovo srce* (Ps. 56, 8.) za uslišanje.

(Ob delavnikih postnega časa, kadar se sv. maša bere v višnjevi barvi, se pa tema dvema molitvama pridene še tretja, ki se po njenih pričetnih besedah imenuje „molitev čez ljudstvo“. Do papeža Gregorja Velikega je bila ta molitev vse dni v navadi, zdaj le v imenovanih še; vsebina te molitve naznanja, kako zelo potrebujemo božje pomoči in da naj zato goreče prosimo božjega varstva, da nam bode mogoče, ustavljati se zalezovanju hudobnega duha.)

3. Presv. daritev je končana. Zveza vernikov z Jezusom je po sv. obhajilu, zakramentalnem ali duhovnem, postala še tesnejša in

pristrčniša in želja sv. cerkve je in korist kristijanova zahteva, naj bi ta zdaj sklenena, potrjena in utrjena zveza tudi taka ostala celi dan, ... do druge sv. maše, do drugega sv. obhajila in to svojo željo izrekuje sv. cerkev tudi, prej ko verniki na dom gredo in jim vošči, naj bi jih Gospod s svojim varstvom spremljeval celi dan.

To svoje voščilo, to svojo pristrčno željo izreče pa mašnik precej po končani „poobhajilni“ molitvi. Ko je namreč končal „poobhajilno“ molitev, stopi na sredo altarja, ga poljubi ter se potem obrne proti vernikom in jim reče: „Dominus vobiscum — Gospod z vami!“ In te besede izgovarja v že znani obliki, razprostre svoje roke in jih zopet sklene, in ta ceremonija je jako pomenljiva. Njen pomen je ta: Z razprostrenjem svojih rok dá mašnik pričujočim na znanje, da pristrčno želi, naj bi se to njegovo voščilo nad vsemi tudi spolnilo, naj bi Bog vedno bil z njimi; sklenitev pa znači, da pri vsem tem on le v Boga zaupa in od njega spolnjenja te pristrčne želje pričakuje.

Ali to voščilo: „Gospod z vami!“ pa ni le samo voščilo, ampak vse kaj več. Učeni Kornelij a Lapide pripoveduje, da „sv. Janez Križostom uči, da pozdrav, s katerim so aposteljni pozdravljali, ni bil le prazen pozdrav, le prazno voščilo; ampak da je oni pozdrav tudi delil blagoslov onim, ki so njega vredni bili“ in to isto izvemo tudi po evangeliju od Jezusa samega, ki pravi: *Kadar pa v hišo pridete, jo pozdravite, rekoč: Mir bodi tej hiši! In ako bo tista hiša vredna, bo vaš mir nad njo prišel* (Mat. 10, 12. 13); in ravno to velja o pozdravu mašnikom pri sv. maši. On ne vošči le, ampak tudi deli z njim blagoslov onim, ki so zanj pripravljeni. Vidite, majhen obred, pa prelep pomen!

In ko je enkrat mašnik vernikom voščil, naj ostane Bog z njimi in jim je s tem pozdravom podelil tudi božji blagoslov na dom, hoče jih izpustiti od službe božje. In to naznani v besedah: *Ite, missa est!* — *Pojdite, maša je minula!* In strežaj odgovori v imenu vernikov: *Deo gratias!* — *Hvala Bogu!* — In zdaj so verniki res izpuščeni, služba božja je končana in ljudstvo se lepo razide na svoj dom.

Vselej pa mašnik ne reče pred sklepom sv. maše: „*Ite, missa est!* — *Pojdite, maša je minula!*“ Tako reče le o dnevih veselih, o praznikih in godovih svetnikov, o dnevih veselja, o dnevih žalosti pa pred sklepom govori mašnik drugače, in sicer dvojni način poznamo.

O dnevih, v katerih se bere sv. maša v višnjevi obleki, t. j. v dnevih spokornosti, pravi: *Benedicamus Domino!* — *Hvalimo Boga!* Ta razlika pa prihaja od tod, ker so se prvi kristijani o takih dnevih

po končani sv. daritvi še nekoliko časa v cerkvi pri daljnih molitvah pomudili; k tem molitvam so jih vabili, zato jim pa niso rekli, naj iz cerkve gredo.

O dnevih pa, v katerih se bere „črna“ maša, t. j. o dnevih žalosti, pa tudi ne reče mašnik pred sklepom: „Ite, missa est! — Pojdite, maša je minula!“ ampak: *Requiescant in pace!* — *Naj počivajo v miru!* Te besede veljajo ubogim dušam v vicah, katerim vošči sveti počitek, sveti mir. Tudi pri takih mašah so njega dni verniki vselej še nekoliko molili za pokojne svoje drage in zato jim tudi mašnik ni rekel, naj gredo iz cerkve.

Ako tedaj vsacega teh trojnih sklepov po njegovi vsebini še enkrat premislimo, bomo jasno spoznali, kako primeren je vsaki za vsako teh trojnih maš. In tak je bil sklep sv. maše do 12. stoletja. Nič drugega niso pridevali; mašnik je odstopil od altarja in ljudstvo je zapuščevalo kraj božji.

4. Dandanes pa je nekako drugače, še majhen pridevek imamo pred sklepom sv. maše. Ta pridevek obstoji iz treh delov in ti so: kratka molitvica, blagoslov in zadnji evangelij; ta pridevek je dorasčal polagoma, od 16. stoletja naprej ima pa svoje stalno mesto. Zdaj še o tem pridevku, o sklepu sv. maše.

Prične mašnik ta pridevek tako-le: Roke sklene, jih položi sklenene na altar, priklone glavo in zdaj tiho moli ono kratko molitev. V tej molitvi povzame še enkrat vse prejšnje prošnje in prosi presv. Trojico, naj bi jej ravno opravljena daritev bila dopadljiva in prijetna, akoravno jo je on nevredni opravil; potem prosi za se in za vse, za ktere je bila daritev opravljena, naj bi jim po njeni milosti donasala blagoslov. — Ako hočemo to molitev dobro in prav umeti, moramo pred očmi imeti, da Bog vernikom zaželenih in prošenih milost ne podeli vselej precej po sv. daritvi, ampak mnogokrat še-le polagoma in sčasoma, takrat in tako ter v toliki meri, kakor in kadar dopada njegovim nam neumljivim namenom.

Po tej molitvi poljubi mašnik altar. Ta poljub je na tem mestu kaj znamenit, dvojen pomen ima. Povedal sem vam bil že v prvem govoru, da altar pomeni Jezusa Kristusa in ž njim ob enem spominja na vse svetnike in svetnice, kojih nekterih sv. ostanki so na altarju. Poljub altarja tedaj pomeni zvezo, ki obstoji med Jezusom ter vsemi nebeščani in med nami verniki in ta poljub to sveto zvezo oživlja in potrjuje ter utrjuje; potem pa poljub altarjev zdaj nam tako rekoč pripoveduje, da ž njim mašnik od Jezusa sprejema vse potrebne milosti za se in za vernike.

Na to, ko je mašnik poljubil altar, povzdigne oči in roke proti nebu ter govori med tem glasno: *Blagoslovi vas vsemogočni Bog* — in zdaj obrnivši se proti ljudstvu stori čez ljudstvo sv. križ blagoslovljaje ter glasno nadaljevaje: *Oče, Sin in sv. Duh!*

Tak je cerkveni obred. Imenitno ter važno nastane pa zdaj vprašanje: Ali je ta mašnikov blagoslov le zgolj želja in voščilo ali pa pravi delivni blagoslov? Ali mašnik ž njim le vošči ali tudi deli?

Kadarkoli hočemo zadobiti pravi pomen o mašnikovem blagoslovu, se moramo vsikdar ozerati na okoliščine, v katerih blagoslovlja; blagoslovljati pa zamore v dvojnem oziru, ali v imenu svojem ali v imenu in po zapovedi sv. cerkve. Tukaj deli mašnik blagoslov po zapovedi in v imenu sv. cerkve, in v takem slučaju mašnikov blagoslov ni nikoli zgolj želja ali voščilo, ampak je zakramentalij ali blagoslovilo, in vsak zakramentalij je sklenjen s podelitvijo ktere milosti. Zakramentaliji imajo pa svojo moč od Jezusa in jo nam zajemajo iz zaklada njegovega neskončnega zasluženja in delijo svojo moč vernikom več ali manj po velikosti vrednosti in priprave deloma onega, ki blagoslov deli, deloma onega, ki ga prejema. Zatoraj vas opomnim na ta blagoslov in rečem: Kadar mašnik pri sklepu sv. maše deli sv. blagoslov, pokleknite in z znamenjem sv. križa Boga prosite, naj vam vso svojo milost, ves svoj blagoslov dobrotljivo podeli, kar koli potrebujete k časni in večni sreči za se in za svoje. Nikar tedaj ne pustite tega blagonosnega trenutka zastoj memo iti!

Tako uči sv. cerkev, pa tudi Bog sam tako govori. V četrlih Mozesovih bukvah (6, 22—27.) tako pravi: *In Gospod je govoril Mozesu, rekoč: Govori Aronu in njegovim sinovom: Tako-le blagoslovite Izraelove otroke: . . . Kličejo naj moje ime nad Izraelove otroke in jaz jih bom blagoslovil.* Po vsi pravici smemo reči: Ako je blagoslov duhovnov v stari zavezi že prinašal darove, bi mar blagoslov duhovnov v novi zavezi ostal brez sadu, brez daru? To ni mogoče in zato z drugimi učeniki pravi učeni dijakon Flor: *Mašnik izgovarja, Bog pa deli blagoslov* (Sacerdotes benedicunt exorando, Deus largiendo). Zato rečem še enkrat: Glej, predragi! da si bodeš svojega duha vselej pripravil za prejem blagoslova in kakšnega daru pri tem zadnjem blagoslovu pri sv. maši.

Zadnji mašnikov blagoslov pri sklepu sv. maše nas spominja še dveh drugih prizorov. Znano je, da je Jezus na Oljski gori šel v nebesa; pričujoči so bili njegova mati in aposteljni. In o tej dogodbi pravi evangelist: *Peljal jih je pa vunkaj v Betanijo in je svoje roke vzdignil in jih blagoslovil* (Luk. 24, 50.) in verjetno je, da jih je

blagoslovil z znamenjem sv. križa, ktero znamenje je pogosto, ako ne vselej rabil, kadar je blagoslovljal.

Misli si toraj, predragi! da stojiš na Oljski gori, da vidiš Jezusa, ki se vzdiguje v nebesa in tudi tebe zdaj blagoslovlja po mašnikovi roki. Ah! v globočini svojega srca zdihni k njemu prisrčno za oni najslajši in dražji blagoslov, da Jezus za seboj tudi tebe v nebesa vzame!

Še lepši in še bolj presunljiv je spomin na drugi prizor. Po sv. pismu vemo, da bode zadnji blagoslov, katerega bo sploh človek prejeti zamogel, podelil Jezus Kristus sam na dan poslednje sodbe. Takrat bo on sam zadnjikrat blagoslovil svoje izvoljene, prej ko jih bode za vekomaj posadil k nebeški večerji. To izvemo po evangelistu, ki pravi, da bode Jezus sodnji dan rekel svojim izvoljenim: *Pridite vi blagoslovljeni* (blagodarjeni, benedicti) *mojega Očeta!* (Mat. 25, 34.)

Na ta dan zadnjega blagoslova, katerega bo Jezus izvoljenim sam podelil in ne več po svojem namestniku, katoliškem duhovniku, predragi! se v tem trenutku zamisli; milo zdihni k Jezusu, da bi ti tudi takrat kakor zdaj pri sv. maši prejel od njega samega zadnji blagoslov; vestno si ohrani celi dan, celi teden . . . enake misli, želje in občutke v svojem srcu in taki občutki ti bodo najboljša straža in najmočnejše orožje zoper sleherni greh, in — Jezusov blagoslov sodnji dan bo nedvomljivo tudi tvoj!

Po podeljenem blagoslovu se obrne mašnik na evangeljsko stran in bere tukaj „zadnji evangelij“ v tistem obredu, ko prvega. Ta „zadnji evangelij“ je navadno začetek iz evangelija sv. Janeza in prelepo se k celi svetosti in imenitnosti presv. daritve prilega ta evangelij. V tem evangeliju nam pove sv. evangelist vse, kar je Jezus Kristus storil za nas od vekomaj in *v polnosti časov* (Gal. 4, 4.); pove nam, da je on Sin božji, Bog kakor Oče; pove nam, da je pa iz Očetovega naročja stopil na zemljo, da bi razsvetlil one, ki sedé v temi sence in nevere; potem nam pojasni, da smo mi po njem postali otroci božji in po njem smo tudi rešeni iz sužnosti večnega pogubljenja; pripoveduje nam slednjič tudi o njegovi slavi, ki se je razodevala nekdanj na zemlji in se še razodeva v zakramentu presv. rešnjega Telesa, kjer ga molimo in častimo.

Ko je odmolil evangelij, reče ljudstvo po strežniku: *Bogu hvala!* In res! Hvala, hvala večna Bogu za toliko ljubezen in srečo, da uživamo dobroto našega odrešenja!

Pa ne ostani, predragi! le pri tej hvalni besedi, ampak domu gredé in doma čez dan, čez teden spominjaj se pogosto in srčno te

neprecenljive nebeške dobrote in nikar ne zabi nauka sv. cerkve, da ti vedno in vedno, gotovo polagoma, ako ne precej, dohajajo milosti, za ktere si prosil pri sv. daritvi za čas in za večnost, za se in za svoje, in ako nisi prosil ravno najboljših milosti, ti namesto njih dobri Bog pošilja drugih, takih, ki so najboljše za tvojo in tvojih časno in večno srečo.

In tako sem z današnjim premišljevanjem končal razlaganje sv. maše; govoril sem vam o obredih ali ceremonijah, s katerimi se opravlja ta presv. daritev in dostavljal sem vselej njihov pomen, njihov nauk; govoril sem vam nadalje o molitvah in razlagal sem vam njihovo vsebino, da takim potom zdaj poznate vnanjo ter notranjo opravdo najsvetejše daritve: sv. maše. Po tem potu se od sedaj naprej trudite bolj in bolj, da bode v taki pozornosti sledili mašniku; trudite se, da bode vaš um vedno sledil očesu, srce pa jeziku; in tedaj smete popolno zagotovljeni biti, da bode v pravem duhu, tedaj s pravo in resnično pobožnostjo pri sv. maši in tedaj bode pač smeli pričakovati kot sad iz nekrvave daritve sv. križa ta, da se bodo splovale nad vami besede sv. Avguština, ki pravi, da „naša molitev gre gori, božja milost pa doli“. Amen.

Janez Kobilica.

2. Pijančljivost — poglavitni vzrok siromaščine.

Bil je neki bogat človek, kateri je imel hišnika in ta je bil obdolžen pred njim, kakor da bi bil zapravljajl njegovo premoženje. Luk. 16, 1.

Bogati človek v današnji evangelijski priliki je Bog sam. In pač je on bogat. Nebesa in zemlja in nebes nebesa so njegova. In kar se kaka dobrota in bogastvo imenuje med vsemi vstvarjenimi rečmi, vse to je njegovo.

Hišnik v današnji evangelijski priliki pa je človek. Kaj pa oskrbljuje človek ali kaj mu je izročeno? Izročeno mu je dar razumnosti in spoznanja. Kako more obogateti na spoznanji! Kako more ločiti prave dobrote od lažnjivih! Izročeno mu je dar prostosti, s katero more izvoliti dobro ali slabo. Koliko dobrega more storiti, ako vselej le dobro izvoli! Izročeno mu je občutljivo srce. O

kako ga more v ljubezni do Boga in do bližnjega posvetiti! Izročene so mu še druge dušne in telesne moči. O koliko more v svojem življenji ž njimi storiti v čast božjo, v svoj in svojega bližnjega blagor! Izročeno mu je poslednjič tudi časno premoženje, in tudi to mora človek po volji božji oskrbljevati ter ga ne sme zapravljati. Kteri so pa tisti, kteri skoraj najbolj zapravljajo od Boga jim izročeno premoženje? Zapravljivi so mnogoteri, posebno navadni so pa žganjarski pijanci, kteri s tem v siromaščino lezejo. In ravno to vam hočem danes dokazati, da pijančljivost, posebno žganjepivstvo, je poglavitni vzrok siromaščine dandanašnji. — Govoriti hočem v imenu Jezusa in Marije.

Da je dandanašnji čedalje več siromaščine in zadolženih in razprodanih posestev ali kmetij, je sploh znano. Kaj pa je vzrok čedalje večje siromaščine in revščine med ljudmi sedanji čas? Ne sme se trditi, da sama pijančljivost, zlasti žganjepivstvo, je vzrok siromaščine in revščine dandanašnji. Včasih so siromaščine krive dolgotrajne bolezni, včasih nesreča po ognji, po povodnji, po toči, po tatvini, po goljufijah itd. Ali vendar pri večem delu siromakov je pijančljivost, zlasti nezmerno žganjepivstvo njihove revščine krivo. Resnico tega nam potrjujejo vsakdanje skušnje.

Glejmo najprvo na kmeta; kaj je kmalo iz njega, ako se uda žganjepivstvu? Kmet, ki začne po krčmah posedati in žganje popivati, pozabi mnogokrat, kdaj je treba domu priti, zategavoljo večkrat svoja opravila zanemarja, poljedelstvo zaostaja in je brez pravega gospodarja slabo obdelano, zato tudi le malo prideluje. Ko pa začne zarad prevelicnih stroškov pri pijači in zarad neogibljivih potreb, n. pr. zavoljo cesarskih davkov in zarad kake nesreče zmanjkovati denarjev, se morajo delati dolgovi, ki z velikimi obrestmi kmeta vlečejo v čedalje večje dolgove in revščino. Pa kaj stori zdaj marsikteri tak, ki na ta način v siromaščino leze? Ali mar začne bolj priden in delaven biti, ali je zdaj bolj varčen, in dobro pogleda vsak sold, preden ga izda, da bi se izkopal iz revščine, ki ga stiska? Oh, nič manj, kakor to, on si išče pri prijateljih z žganjepivstvom svoje skrbi pregnati in si dobro voljo napravljati. In kaj sledi iz tega? To, da strgana hiša in strehe in otroci pričajo vsim memogredočim, da v tej hiši je žganjarski pijanec gospodar. Dalje to sledi iz tega, da naraščajo čedalje bolj dolgovi, da ga kmalo rubijo in kličejo pred cerkvijo, da gre zdaj njiva, zdaj travnik ali kaj družega od hiše, in poslednjič

gre morebiti vse posestvo na boben, gospodar pa pride na beraško palico. Tako je prišlo mnogo posestev v nič, tako so postali marsikteri kmetje berači. Kako velike in lepe so bile pred nekoliko leti nekatere kmetije v tej ali v kateri drugi fari, kako oslabiljene so zdaj in nekatere popolnoma v tujih rokah, tako da domači otroci nimajo kam domu iti! In kaj je bilo vzrok temu? Žganjepivstvo gospodarjevo. Tako je s posestniki ter kmeti, ki se udajajo žganjepivstvu.

V delavskem stanu prihaja revščina po ravno tistem potu. Delavci so navajeni tovaršije. Če pride delavec zvečer domu, ne najde v revnem stanovanju in pri kričanju otrok zaželenega kratkega časa, zato gre v krčmo k žganju. To stori včasih v delavnik, še najbolj pa v nedeljo in v praznik, kmalo se tega navadi in pijača mu je neizogibljiva. Ves zaslužek gre po grlu, doma pa revščina kraljuje, naposled si s pijačo vse moči oslabi, je nesposoben za delo in zgubljen je, k večjemu, če še beračiti more.

In kaj postane iz poslov in rokodelskih pomagačev, ako se pijančljivosti, zlasti žganjepivstvu vdajo? Taki že zdaj težko dobivajo službo in delo, ker se le prevelikrat vpijanijo takrat, kadar se najbolj delati mudi, zato gospodarji in mojstri ne marajo za take posle in slabe pomagače. Taki posli in pomagači že zdaj malo zaslužijo in še to malo obračajo v pijačo. Zato že zdaj pomanjkanje trpé in pozneje množijo število beračev, ker si v mladih in močnih letih za stare dni niso nič prihranili.

Kaj pa, ali vsi tisti, ki po takih potih z žganjepivstvom v revščino pridejo, vsaj zdaj v svoji revščini spoznajo svoje zadolženje pred Bogom, obžalujejo svojo zapravljenost, svojo revščino v duhu pokore prenašajo in ali sploh tako žive, da bi nanje lahko mogli obračati Kristusove besede v sv. evangeliji: *Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo*. (Mat. 5.) — O kaj še! taki siromaki tožijo pogostoma čez božjo previdnost, so nevošljivi premožnim, kar morejo, kradejo, da imajo za pijačo, in kar miloščine dobijo, obračajo večidel v pijačo, zlasti možaki.

To je tedaj nov nasledek žganjepivstva: revščina in vsled te le nove pregrehe, česar smo se lahko danes prepričali.

Pa morebiti kdo na vse to poreče: „Kaj pa je že na tem ležeče, če jaz vsak dan kupico ali frakelj žganja popijem, zarad tega ne bom bolj reven, pa tudi ne bolj bogat, če bi si ga pritrgal.“ — Odgovor na to naj vam daje naslednja povest.

Nekega dne sem šel — tako nekdo pripoveduje — peš po opravkih na deželo. Utrujen od hoje sem se vsedel k nekemu voz-

niku na voz, ki je vozil vse križem robo in ljudi. Vožnja ni bila prijetna, en sam konj je vlekel voz in pot je bila na debelo posuta, sedež trd na ozki deski; zato sem stopil z voza in zraven voznika peš šel. Voznik je bil še mlad, zdrav in vesel, v očeh mu je bilo brati, da ima dobro vest. V vsaki vasi, kjer sva se ustavila, so mu ljudje naročevali, kaj naj jim v mestu kupi, in nobeden teh, ki so imeli ž njim opraviti, se ni čezenj pritoževal. Ko mu je bilo treba pri menjanji kaj nazaj dati, ni nobeden štel, če mu je prav dal, vsakdo ga je imel za poštenjaka.

Greva tako dobro četrte ure, kar naji sreča človek, oblečen kot capin, obraza vsega mazolstega in zabuhnjene in hoje pohuljene. Ko je šel memo naji, sem videl, da se opoteka. Pozdravil je voznika z glasom pijanega človeka, moj voznik pa mu je odzdravil tako prijazno, da sem se zelo čudil. Pijanec je odšel dalje in jaz vprašam voznika: „Je li to vaš prijatelj?“ Voznik odgovori: „Ta mož je moj učenik in dobrotnik.“ Začuden pogledam voznika. „Vi se čudite?“ reče smehljaje voznik, „in vendar je tako. Ime mu je Janez. Še majhna sva skupaj v šolo hodila. Obadva sva v enem letu prvo sv. obhajilo opravila. Toda Janez je bil že v tistih letih razposajen in ko je odrastel, se je kmalo navadil samopašnega življenja. Z začetka sem se le malo ž njim pečal, pozneje pa se je primerilo, da sva bila pri ravno tistem kmetu delaveca. Koj prvi dan so šli Janez in drugi delavci pred delom v pivnico posrkat kupico žganja za zajutrek. Jaz sem ostal pri vratih, ne vedoč prav, kaj mi je storiti, vsi pa so me noter klicali. Janez me začne zaničevati: „Glejte no, boji se, da bi ne obožal. Če si pet soldov v žepu ohrani, bode zato bogatin postal.“

Drugi se mi posmehujejo. Sramoval sem se in toraj grem v pivnico. Ko pa pridem na polje, so mi Janezove besede po glavi rojile med delom.

Pet soldov za kupico žganja, to samo na sebi ni veliko; toda vsak dan pet soldov, to znaša ob koncu leta že 18 glđ. 25 soldov. Pošteval sem, kaj bi si vse zamogel s tem denarjem kupiti. Zamorem si n. pr. drv za zimo kupiti, več oblačil napraviti, ali dve kozi kupiti za mleko, ali za otroke šolnino plačati, ali njivo v najem vzeti itd. Ti poštevi so mojo prihodnost odločili. Premagal sem lažnjivo boječnost, zaradi katere sem šel enkrat v pivnico, prihranil sem si, kar bi bil sicer pri kupici žganja zapil in v nekoliko letih sem imel toliko, da sem si voz in konja kupil in dobro oskrbel. Od tistega časa sem se navadil varčen biti in nobene prihranitve nisem malo cenil. Vidite, kam sva obadva prišla. Janez je postaran capin, ubog pijanec brez vse veljave pri ljudeh; jaz pa sem čvrst in zdrav, ne manjka mi kruha, imam dobro ime, vse to so nasledki navade. Janezova nesreča je kupica žganja, katerega mora vsako jutro imeti; moja sreča pa je pet soldov, katere si vsak dan prihranim in v dobro obračam.

Spoznajte, ljubi kristijani, iz današnjega govorjenja, kako dobro je za človeka, če se navadi samega sebe premagovati in se varovati zapeljivega žganja, katerega ljudje dandanes toliko posrkajo. On si ohrani trdno zdravje, si podaljša življenje, si pridobi dobro ime in veljavo pri ljudeh in si pridobi tudi toliko premoženja, da more sebe in svoje domače pošteno preživiti in mu ni potreba krasti, on zamore od svojega premoženja tudi marsikaj darovati cerkvam in ubogim in si s tem nabira dobra dela za nebesa. — Nasproti pa, kdor se privadi žganjepivstva, ne izda le pet soldov vsak dan za kupico ali „frakelj“ žganja in 18 gld. 25 kr. na leto, ampak še veliko več. Koliko bi si mogel s tem svojo hišo zboljšati, koliko dolgov poplačati! V marsikteri fari se od 1000—6000 gld. ali še več na leto za samo žganje izda. Koliko bolj koristnega bi se s toliko denarjem lahko storilo! Ker pa ljudje toliko za žganje izdajo, zato si kvarijo zdravje, se pred časom postarajo in mrjejo, zgubljajo dobro ime in premoženje in v revščini doprinašajo tatvine in druge pregrehe. In kakšen odgovor jih čaka pri sodbi, ko jim poreče božji Sodnik: *Daj odgovor od svojega hiševanja!* — Kdor toraj svoje pameti ni še popolnoma v žganji utopil, naj sklene z unim modrim voznikom, da se hoče z božjo in Marijino pomočjo za naprej na vso moč varovati zapeljivega žganja. Amen.

Jozip Kerčon.

Deveta nedelja po binkoštih.

I. Sv. maša. — XIV. Premišljevanje Jezusovega življenja, trpljenja in poveličanja.

Moja hiša je hiša molitve, vi pa ste jo storili jamo razbojnikov. Luk. 19, 46.

Tako ostro ni kmali poprijemal Jezus katerih grešnikov kakor je one, o katerih nam današnji evangelij sporoča, da so se nevedno in nespoštljivo obnašali v hiši Gospodovi. Ko pride v tempelj, najde namreč že na dvoru pred tempelnom ljudi, ki so živali prodajali za darovanje in so denar menjavali ter tako onečastovali hišo božjo. Jezus pa se je v sveti jezi zgrozil in je prodajalce izgnal iz tempeljna, rekoč: *Pisano je: Moja hiša je hiša molitve, vi pa ste jo storili jamo razbojnikov!*

Iz tega, predragi! lahko razvidite, kako zelo Bog na to gleda, da se v hiši božji vselej mirno, častitljivo in spoštljivo zadržite; saj naše cerkve so brez primere častitljivše in svetejše kakor Jeruzalemski tempelj. Tam so se darovali darovi, ki so bili le še senca in predpoda najsvetejšega daru, ki se zdaj v naših cerkvah daruje; tam so se darovale živali, tu se daruje Jezus Kristus sam. Če je bil pa Jezus pri judovski službi božji tako razžaljen, ako se ni dostojno obhajala, kako veliko žaljenje je še-le zdaj, ako se celo kristijani dostojno ne vedejo. Tako nedostojno vedenje prihaja večkrat iz nevednosti in lahkomišljenosti. Ako kristijan razume pomen sv. maše in pozna tudi pomen obredov pri posameznih delih sv. maše, bo gotovo pazno spremljal mašnika pri najsvetejšem opraviilu in si bo prizadeval z mašnikom obujati taka čutila, kakor so primerna za tako vzvišeno daritev. — Kaj nam je posebno premišljevati z mašnikom pri sv. maši, sem vam o posameznih slučajih razlagal; a bojim se vendar, ker je razlaganje precej dolgo bilo, da si niste tega v pravi zvezi zapomnili, zato hočem danes v sklepnem govoru posebej pokazati način, kako premišljuje pri sv. maši Jezusovo življenje, trpljenje in poveličanje. Vse v čast Jezusovo in v naše zveličanje.

Zvon, ki te „iz zvonika bele line“ tako milo vabi v cerkev k molitvi, k sv. maši, naj te spominja prevelike sreče, da si kristijan. Bili so pred več sto leti žalostni časi, ko tudi po naši domovini še ni bilo cerkev, ni bilo milo donečih in vabečih zvonov. V cerkev gredé toraj premišluj, predragi v Gospodu! preveliko nesrečo ljudstev onega časa pred Jezusom, ki so živela in tavela v smrtni senci nevere in zmote; stopivši v cerkev spomni se one božje obljube v raj, po kateri ima enkrat priti Odrešenik sveta, in pri kropilnem kamnu si postavi pred oči, da za nas je pač že davno tukaj oni presrečni čas.

Že si v cerkvi, v svetišči Gospodovem, službe božje pričakuješ. Ko tako tukaj stojiš in čakaš, stopi zopet nazaj v duhu v oni čas, v katerem so ljudje željno pričakovali obljubljenega Odrešenika in ko vidiš potem mašnika stati pred altarjem, ki moli nastopne molitve, misli si, da slišiš ono prísrečno hrepenenje po Zveličarju, katero so tedanji nesrečni in zapuščeni izraževali v prerokovih besedah: *Rosite nam nebesa Pravičnega in oblaki dežujte nam ga!*

Mašnik stopi po tej molitvi po stopnjicah kviško k altarju; zdaj gledaj v duhu tje nazaj v oni srečni čas, v katerem se ima obljuba božja spolniti; v oni presrečni trenutek, v katerem v polnosti

časa hiti angelj Gabrijel iz nebeških višav v Nazaret k devici Mariji z onim nam predobro znanim nebeškim poročilom; na zgornji stopnjici pred altarjem je mašnik in človeštvo je prišlo do vrhunca svoje sreče. Odrešenik je po moči sv. Duha in udanosti Marijini včlovečil se v njenem telesu. Od tod stopa mašnik na listovo stran in moli vhod; ko stopa tje, gledaj v duhu Marijo na potu proti Betlehemu hitečo k popisovanju in ko vidiš mašnika „vhod“ moliti, misli na preveseli trenutek, ko je bil rojen Odrešenik sveta.

Da, rojen je. Molitev „Gloria“ nam to resnico oznanuje in v njej (ko jo mašnik moli ali zapoje) poslušaj angeljsko petje na Betlehenskem polji; v duhu se vstopi še ti tje in povelečuj Boga v hvaležnih občutkih.

Po molitvi obrne se mašnik proti ljudstvu, ktero pozdravi z znanim pozdravom z razprostrtimi rokami; v tem dejanji gledaj angelja, ki pastircem oznanuje *veliko veselje*; ž njimi poslušaj tudi ti tega nebeškega poslanca in ko vidiš mašnika potem nazaj stopiti na listovo stran, stopi tudi ti s pastirci in tremi Modrimi tje v Betlehensko štalico in ondi moli in razgovarjaj se z malim Jezuščekom. In še dalje poglej. V tem stopanji gledaj potem Jezusa v njegovem begu v Egipt in njegovi vrnitvi v Nazaret.

Na listovi strani mašnik zdaj moli zbirno molitev. Pri tej molitvi gledaj Jezusa v Nazaretu, kako on, mladenček, po svetih sporočilih ravno v molitvi ima svoje najslajše veselje, in ko po tej molitvi mašnik bere list, spomni se daljnih sv. sporočil o Jezusu, ki pravijo, da je Jezus z največim veseljem poslušal svojega rednika Jožefa, ko je prebiral sv. pismo, in tudi sam z veseljem govoril o njem, bral v njem in se razgovarjal o njem. Zdihni v tihoti svojega sreča po enakem veselji!

Po odbranem listu gre mašnik na sredo altarja, tukaj nekoliko moli in potem stopi na evangeljsko stran, kjer prebere sv. evangelij. V tem mašnikovem premikanji gledaj Jezusa učenika, ki hodi po judovskih pokrajinah tri leta in pol sem ter tje, ko vsim deli zveličavnega kruha sv. evangelija. Nikar ne zabi svete resnice, da je tudi nam, tebi in meni, sveti kruh evangeljski edini zveličavni kruh, ki nam zamore pridobiti večno veselje, in pri takem premišljevanji zdihuj goreče in istinito po blagem daru sv. vere, žive vere, ki bo v tvojem srcu po napeljevanji sv. evangelija prirodila sad večnega življenja. In ako slišiš o posebnih dnevih mašnika moliti ali zapeti „Credo“ — „verujem“, zdihni ž njim tudi ti v globočini svojega sreča: Verujem, o Gospod! potrdi mojo vero!

Na to se prične darovanje. Pri sv. maši se ponavlja ono pravo in resnično darovanje Jezusovo, po katerem je samega sebe pozabil in se je za nas nebeškemu Očetu storil pokornega do smrti na križu. Pri mašnem darovanji se tedaj prične spomin onega Jezusovega darovanja v trpljenje, ali drugače: z darovanjem se prične prav za prav ponavljati krvavo Jezusovo trpljenje in tako bomo od zdaj dalje gledali Jezusa trpeti, dokler ga ne bomo videli iti nazaj v nebesa. — Pri darovanji se vstopi toraj tje na Oljsko goro in premišluj, kaj se ondi godi. Glej Jezusa v molitvi, v žalosti, v krvi; toda glej ga vsega udanega, glej ga, kako sebe pozabi, da bi le nas osrečil; glej ga, kako le na nas misli! Ves vesel in udan v Očetovo voljo hoče iti za nas v trpljenje. Predragi! Ž njim toraj še ti tako! Ne zanj, ampak za se.

Med obredom pri darovanji ima mašnik mnogo raznega opravila in premikanja. To premikanje naj ti pred oči stavi daljno Jezusovo trpljenje; glej ga pred Anam, Kajfom, Pilatom in skleni enako zasramovanje, ako te zadene, potrpeti in nositi s kolikor mogoče enako potrpežljivostjo in udanostjo.

Ko vidiš potem, da si mašnik umiva roke, spomni se prebritkega, toda za nas presrečnega trenutka, v katerem je Jezus krivično k smrti obsojen tudi mirno sprejel smrtno svojo obsodbo, in zraven Jezusove krivične obsodbe nikar ne pozabi, da si pa ti že mnogokrati s svojimi grehi zaslužil pravično smrtno sodbo, katero pa dobri Jezus le še in še odlaša, in sicer v ta namen, da bi si ti s spokorjenjem izbrisal svojo zasluženo smrtno sodbo. Ah! kako lepa prilika do najsvetejših občutkov!

Od zdaj dalje do povzdigovanja, pri katerem se spominjamo Jezusove smrti na križu, Jezusa spremljaj v duhu po njegovi križevi poti. Gledaj ga, kako popriema sv. križ in si to težo naklada na svoje ranjene rame; pomagaj mu! Jokaj se z Jeruzalemskimi ženami in s temi svojimi solzami bodeš z Veroniko brisal mu žalost od njegovega zdaj že povelčanega srca; s Simonom Cirenejskim odnašaj mu težki križ in vsekako smeš prepričan in zagotovljen biti, da se bodo potem tudi tvoji križi zljajšali.

Povzdigovanje se približa in tudi ti si že v mislih na Kalvariji pri Jezusu pod križem, slišiš ga, vidiš ga umirati in umreti. Zdaj umiraj ž njim tudi ti svojim slabostim, pregrešnim navadam, hudobijam in strastim ter pristrčno se obračaj k njemu v gorečih in koprnečih zdihljajih, da bi zamogel ž njim tudi ti popolnem in za vselej umreti vsim svojim različnim pregreham. Spomni se dalje one

solice, ki je prebodla ter odprla Jezusovo srce in z vso sveto silo skušaj priti v to presveto, odprto srce.

Ko si se tako nekoliko mudil pri Jezusovem križu, zapusti Jezusa za nekoliko trenutkov tukaj na križu in pri spominu za mrtve stopi z Jezusovo dušo tje pred pekel; spomni se ubozih duš v vicah, ki zelo zelo koprne po tvoji priprošnji in jo tudi pričakujejo; saj gotovo nisi sam, gotovo imaš tega ali onega tebi v življenji dragih na onem svetu v večnosti in morebiti ravno v vicah; so ali oče ali mati, brat ali sestra itd. O, predragi! moli, moli lepo in pogosto za nje, boš videl, kako znajo in vedo te uboge revice biti hvaležne!

Med očenašem in dalje do zavživanja premišluj one različne priprave, ki so potrebne bile za Jezusov pokop; premišluj dalje in gledaj, kako Jožef Arimatejec in Nikodem v družbi s še drugimi Jezusovimi prijatelji s križa snemajo Jezusovo telo, in pri molitvi: „Jagnje božje!“ združuj se z Marijino žalostjo, ko je mrtvega Sina polože v njeno naročje. Z Marijo žaluj, obžaluj svoje grehe in oveseljeval bodeš žalostno Mater božjo.

Ze pozvoni k zavživanju, to je k onemu dejanju, ktero nam pred oči stavi Jezusov pokop. Z Jožefom Arimatejcem podaj, ponudi še ti Jezusu lep nov grob, grob svojega srca; zdihuj goreče k njemu, naj ga on po svoji dobroti milostljivo pripravi v sebi primerno in vredno stanovanje. Ves, ves se mu zdaj udaj pri svojem duhovnem obhajilu; tudi ti zapečati in zavarovaj grob svojega srca, da Jezus vedno v njem ostane s svojo milostjo in ljubeznijo.

Ali Jezus ni vedno v grobu ostal, ampak v treh dneh svoj podrti tempelj zopet sozidal in pri tem premišljevanji spomni se, da je Jezus častitljiv iz groba vstal in da boš enako tudi ti vstal sodnji dan iz svojega zemeljskega groba; zaupno zdihni k Jezusu, da bi tudi častito vstal kakor on.

In ko med tem svetim premišljevanjem pride oni oddelek sklepa sv. maše, pri katerem mašnik vernikom podeli sv. blagoslov, stopi zopet z Jezusom od smrti vstalim na Oljsko goro, kjer se Jezus pred očmi svojih aposteljnov in svoje Matere vzdiguje v nebesa in jih blagoslavlja; stopi v njihovo vrsto še ti in prosi ponižno njegovega nebeškega blagoslova.

In potem blagoslovljen po mašniku in po Jezusu duhovno pojdi mirno in veselo na svoj dom. Kolikor pobožniši si bil, toliko več blagoslova božjega te potem spremlja na tvoj dom. Trudi, trudi se

in prizadevaj, predragi! da si boš pridobil obilo blagoslova pri sv. maši in da ga boš obilo prinesel iz cerkve od sv. maše na svoj dom in — pač smem brezskrbno reči — potem bode tvoj zemeljski dom poln božjega blagoslova; potem bode tvoj zemeljski dom neka predpoda nebeškega doma, onega doma, v katerem bodeš ne le v duhu, ampak v resnici gledal in spoznal skrivnost presvete krvave Jezusove daritve na sv. križu. Pač blagor ti potem! Pa blagor ti tudi že zdaj, ker Jezus, ves tvoj, bode tvoj zdaj in vekomaj. Amen.

Janez Kobilica.

2. Smrt, sodba in večnost nespokornega žganjarskega pijanca.

Ko se je Jezus približal Jeruzalemu in je mesto ugledal, se je zjokal nad njim. Luk. 19, 41.

Sv. cerkev nam v današnjem sv. evangeliji pred oči postavlja žalost in solze našega božjega Zveličarja pri pogledu Jeruzalemskega mesta takrat, ko je častitljiv, sedeč na žebetu oslice, cvetno nedeljo v Jeruzalem jezdil in so mu judovske množice veselo hozano prepevale. Videl je namreč Gospod Jezus v svojem duhu vse, kar je imelo nad nesrečno mesto Jeruzalem priti zato, ker ni hotlo svojega Zveličarja, ko ga je obiskal in klical k pokori, sprejeti in ni hotlo njegovega ljubeznivega svarjenja poslušati. Zato je temu nesrečnemu mestu napovedal žalosten konec in strašno razdjanje.

Jeruzalemsko mesto pa je le podoba tiste strašne osode ali nesreče, ki pride nad trdovratnega, nespokornega grešnika, ki noče poslušati v svojem življenji ljubeznivega svarjenja in opominovanja k poboljšanju in k pokori. Že v štirih pridigah sem vam govoril o slabih in žalostnih nasledkih nezmernega žganjepivstva, vendar bojim se, da za žganjarske pijance zastonj. Naj vam danes v zadnji pridigi govorim še o največjih, najstrašnejših ter o poslednjih nasledkih nezmernega žganjepivstva. Govoril bom v ta namen o smrti, o sodbi in večnosti nespokornega žganjarskega pijanca. Začeti hočem v imenu Jezusa in Marije.

I.

Kakšna je smrt nespokornega žganjarskega pijanca? Kakor sploh trdovratni in nespokorni grešniki radi poboljšanje

in pokoro na zadnje, na starost in na smrtno posteljo odlašajo, ravno tako dela posebno tudi nespokorni žganjarski pijanec. Ali s tem sam peklenski duh človeka slepi, da se bo pozneje, na stare dni spreobrnul. Vprašam pa: ali bo hudobni duh kdaj s spreobrnjenjem grešnika zadovoljen? Gotovo ne; zakaj tudi pozneje ga bo od tega odvrčeval, kolikor bo le mogel in mu spreobrnjenje pozneje le še težavniše delal, in peklenski duh grešnika in tudi žganjarskega pijanca le zato s tem upanjem slepi, da bi ga pogubil. Skušnja namreč uči, da na prihodnost odlašano spreobrnjenje grešnika, zlasti žganjarskega pijanca, je redko kdaj resnično spreobrnjenje.

Prvič ni gotovo, da bi žganjarski pijanec kaj časa bolan ležal, ker skušnja nas uči, da ravno žganjarske pijance smrt rada kar nenadoma pobira. Kakor je bilo že rečeno, so pri žganjarskih pijancih žilice v možganih zelo napete in nategnene, zato se tolikrat zgodi, da od mrtvuda prizadeti nanagloma in neprevideno umrjejo. Nekteri žganjarski pijanci so bili s tem k poboljšanju opominovani, da se jim je reklo, oni utegnejo kaj lahko kje v pijanosti mrtvi obležati; pa niso se za to zmenili in res se jim je to zgodilo. In vprašam: oh, kakšna je taka smrt, ako žganjarski pijanec po dolgotrajnem, zelo pregrešnem življenju od pijanosti ves omamljen in zmešan kar nanagloma umrje in še pravega ali celo nobenega kesanja nad svojimi grehi obuditi ne more? Oh, da je taka smrt grozno žalostna in nesrečna, to pač vsak kristijan lahko spozna. Mi sicer tudi tacega ne smemo obsojevati, zakaj Bog je sodnik, vendar ne molimo zastonj v litanijah: *Nagle in neprevidene smrti reši nas, o Gospod!*

Pa če tudi ne umrje naglo, tudi to ni res, da bi se kak žganjarsk pijanec na stare dni lože poboljšal, kakor v mladih letih. Vsi duhovni, ki so imeli z bolnimi in umirajočimi opraviti, enoglasno trdijo, da je lože mladega grešnika k spoznanju in poboljšanju pripraviti, kakor pa zastaranega grešnika, zlasti žganjarskega pijanca, spreobrniti.

Ali pa morebiti vsaj huda in smrtna bolezen žganjarskega pijanca k spoznanju in k pokori pripelje? Marsikteri tak siromak ter pijanec v bolezni posebno milost od Boga doseže, da spozna svoj žalostni dušni stan, postane ves voljan in mehek ter obžaluje svoje življenje, tako da ima dušni pastir veliko tolažbe zarad njega. Ali marsikterikrat pa tudi skušnja uči, da je ubogi žganjarski pijanec še celo v bolezni ravno tak, kakor je bil poprej: kolne kakor poprej, se čez mero napije kakor poprej, če le pijačo ima, če je pa nima, jo vsaj pozebi. Kakšno poboljšanje je to? On se spove morebiti svojih

grehov, pa ker ni pravega kesanja in trdnega sklepa, je tudi ta spoved, kakor poprejšnje, pomanjkljiva in tako se je zelo bati, da z enim božjim ropom več v večnost gre. Če je tedaj ktera sleparija na svetu, je gotovo ta, če žganjarski pijanec misli, da bo kakor svetnik umrl, akoravno je pregrešno živel. Smrt žganjarskega pijanca je toraj le prevelikrat žalostna in nesrečna.

II.

Kakšna je pa sodba žganjarskega pijanca? Večidel vsak kristijan, ki se po besedah sv. Janeza evangelista za grešnika spozna, se boji božje sodbe. In kako bi se je ne bal? Še celo veliki sv. apostelj Pavel, od Kristusa samega imenovan *izvoljena posoda*, ni bil brez skrbi pred božjo sodbo, zato pravi: *Nič sicer nimam na vesti; toda v tem nisem opravičen, Gospod pa je, kateri me sodi.* (I. Kor. 4, 4.) T. j. Bog vsegamogočni, kteremu se nobeden ustavlja ti ne more, on vsegavedni, kteremu nobeden nič prikriti ne more, in on neskončno sveti, ki vsak greh črti in sovraži, bo nas sodil. In sv. Jeronim, ki je silno ostro v puščavi živel in se s kamnom do krvavega po prsih tolkel, se je tresel pred božjo sodbo; le pijanec, zlasti žganjarski pijanec, se posebno takrat, ko si v žganji pamet vtopi, nič ne boji božje sodbe, marveč se še kterikrat iz nje kaj ponorčuje, najbolj, če ga hoče kdo s tem strašiti in opominjati k poboljšanju. Vendar kakšen odgovor bo dajal božjemu Sodniku, ako nespokorjen umrje in pred božjega Sodnika pride? Oh, takrat se pač ne bo norčeval, temuč moral bo odgovor dajati, kakor vsak človek od vsih svojih misel, želja, besed, djanj in zanemarjenih dobrih del. Posebno bo moral božjemu Sodniku odgovor dajati od vsega hudega, kar je v pijanosti storil, od vse kletvine, od umazanih in drugih pregrešnih besed, ki jih je v pijanosti izgovarjal, od umazanih in pohujšljivih norčij, od vsih nečistih in družih pregrešnih del, ki jih je v pijanosti doprinašal. Zdaj se marsikteri pred pozemeljskimi sodniki s tem izgovarja: „Sem bil pijan, nisem vedel, kaj sem delal“, ali bo pa ta izgovor pred božjim Sodnikom kaj veljal? Gotovo ne! Odgovor bo moral dajati nespokorni pijanec božjemu Sodniku tudi od toliko pohujšanja, ki ga je ljudem dajal, tudi od tega, da si je s pijanostjo življenje prikrajšal. Odgovor bo moral dajati tudi od toliko zamujenih dobrih del, od zamujene molitve, od zamujene službe božje, od zanemarjenih ali celo nevredno prejetih sv. zakramentov, od zanemarjenih dolžnost stanu itd. Kaj bo mogel pijanec na vse to božjemu Sodniku odgovoriti? Obstati bo moral z besedami 118. psalma:

Pravičen si ti, o Gospod, in pravična je tvoja sodba! To bo moral nespokorni žganjarski pijanec spoznati, dasiravno bo v pogubljenje obsojen.

III.

In kakšna bo poslednjič večnost nespokornega pijanca? Sv. vera nas uči, da vsak, kateri v smrtnem grehu umrje, v pekel pride, tedaj tudi nespokorni pijanec, zlasti žganjarski pijanec. In kako lahko le ta v pekel pride? Sv. pismo pravi: *Pijanci ne pojdejo v nebeško kraljestvo.* (I. Kor. 6, 40.) Pa morebiti se tudi noben grešnik tako malo pekla ne boji in se tako rad iz pekla ne norčuje, kakor žganjarski pijanec, zlasti kadar je pamet omamljena s pijačo. Vendar pa ali bi se ne imel po vsi pravici in pameti tudi pijanec, ravno tako kakor vsak grešnik pekla strašno bati? Sv. Janez Krizostom o peklu tako-le govori: *Če kako ječo obiščemo in vidimo nesrečne jetnike v težko železje vkovane, druge v zaduhlih temnicah ležati, smo prestrašeni in ginjeni in se skrbno varujemo, da bi v enako nesrečo ne prišli. Če se mi pa že pri takem pretresemo, kako se bi nam še-le potem godilo, če bi bili vklenjeni v peklenško brezno vrženi? Verige, ki so tam, niso iz železa, ampak iz neugasljivega ognja, in jetničarji ali briči, niso našega človeškega rodu, da bi imeli vsaj včasih kako usmiljenje z nami, ampak so strašni neusmiljeni peklenški duhovi, ki ljudi mučijo in trpinčijo zavoljo njih grehov.* S čemur se je človek pregrešil na tem svetu, s tem bo tudi posebno v peklu kaznovan po besedah (skriv. razod. 18, 7.) sv. Janeza, ki pravi: *Kolikor se je povzdigovala (duša) in v sladnosti bila, toliko ji dajte stiske in žalosti.* Z nezmernostjo v žgeči pijači in s svojim jezikom se je žganjarski pijanec najhuje in največkrat pregrešil, zato bo tudi s tem najbolj kaznovan. To nam Kristus sam spričuje s povestjo od neusmiljenega bogatina. On se je vsak dan gostil in pijačeval na tem svetu in v peklu je prosil Abrahama: *Pošlji Lazarja, da prst pomoči v vodo in vsaj nekoliko ohladi moj jezik, ker grozovito trpim v tem plamenu.* (Luk. 16, 24.) To je pač strašen dokaz iz ust samega Jezusa, koliko pijanec v peklu trpi. Zakaj vsak bo po besedah sv. aposteljna Pavla *prejel potem, kakor je v svojem življenji delal, dobro ali slabo.* (II. Kor. 5, 10.)

In tako ste slišali zdaj v petih pridigah, kako slabi in žalostni so nasledki žganjepivstva. Posebno pa ste danes slišali, kako nesrečna in žalostna je le prevelikrat smrt navajenega in nespokornega žganjarskega

pijanca, namreč večidel nagla in neprevidena, kako strašna je njegova sodba in kako strašno njegovo trpljenje v peklu! *Te besede, kako strašno je v peklu*, pravi sv. Janez Krizostom, *nas morajo spametovati in s svetim strahom in s skrbjo napolniti. Zatoraj, o kristijan*, pravi nadalje sv. Krizostom, *če si pijančevanju udan*, misli *le na neusmiljenega bogatina*, *kako je on v strašnem plamenu in v strašni vročini in žeji kapljice vode prosil in je ni dobil. Bojmo se toraj pekla*, *da se varujemo greha in posebno pijančevanja*, *da ne bomo v pekel prišli. Kdor se pa pekla nič ne boji*, *morebiti še nanj ne veruje ali se celo iz njega norčuje*, *ta bo skoraj gotovo tudi vanj prišel*, *ker bo čedalje bolj lahkomišljen in se zmerom manj greha varoval. Mi pa rabimo pridno to zdravilo*, *da se bomo grehov očistili in kdaj vredni postali Boga v nebesih gledati po milosti našega Gospoda Jezusu Kristusa*, *kteremu bodi čast in hvala na vse vekomaj. Amen.*

Josip Kerčon.

God sv. Cirila in Metoda.

Pomnite del svojih očetov, ki so jih storili svoje dni, in prejeli bote veliko slavo in večno ime. I. Mark. 2, 51.

Pred tisoč leti so bile vse te slovanske dežele, iz katerih sedanje naše cesarstvo obstoji večidel udane malikovavstvu. Ko je krščanstvo okoli in okoli vže sadove rodilo in vse življenje notranje in zunanje po krščanskem duhu oživljalo — je poslala božja previdnost blaga moža na svet, na slovanske pokrajine vsadit med osat in trnje lepo dišeče cvetlice, da bi puhtile vonjavo med slepe pagane. In ta sveta moža, ktera sta vcepila v srca naših bratov Slovanov te krasne cvetke krščanstva in uničila trnje in osat paganstva, sta sv. Ciril in Metod, moža, katerih blagi duh plava nad zemljo slovansko in izžariva ljubezen svojo do svojih trpečih bratov. Glej, tù sta ona dva dobrotnika, goreča moža, ktera sta vse svoje moči svojim bratom posvetila, — se ne ustrašita težkega dela, hitita čez hribe in doline učit slovanski rod. V njunem delovanju ju nobena reč ne prestraši, ne strmine, ne pečine, ne viharji pogubonosni, ne neznani kraji, dokler ne objame Slovan znamenja sv. križa, ne sprejme krsta in Kristusove vere, dokler se ne razrušijo v prah studni maliki in njih altarji in se Večnemu gradijo sveti hrami, kjer se presv. Jagnje daruje, oblak kadila pa dviguje k nebeškemu Očetu.

Zatoraj pa tudi ves slovenski svet ni nikdar jenjal preslavlјati svetih slovenskih blagovestnikov, zahvaljujoč se jima za neprecenljive dobrote in milosti, ki sta mu jih izkazala, ko sta bivala še na zemlji. Tudi drugi neslovanski narodi so ju vedno častili, posebno oni v Avstriji zaradi njiju lepih čednosti. — Častila je pa z nič manjšo gorečnostjo Cirila in Metoda tudi Rimska cerkev, ktera ju je obilno odlikovala, dokler sta živela in tako tudi po smrti. Zatoraj so pa tudi Pij IX. Čehom, Moravcem in Hrvatom, ki so imeli navado vsako leto 9. marca praznik v čast Cirila in Metoda obhajati, dovolili, da naj ta praznik obhajajo 5. julija in opravljajo dnevne molitve v spomin Cirila in Metoda. In sedanji naš sveti oče Leon XIII. so zapovedali v svoji okrožnici do vseh škofov in vernikov, *da bi se razširilo in pomnožilo češčenje teh jako svetih mož, ki želita zdaj z nebeškim varstvom mogočno braniti slovanske narode, kakor sta jih bila nekdaј z razširjevanjem katoliške vere od pogubljenja otela k zveličanju — naj se stalno 5. dan meseca julija, kterega so odločili Pij IX. v blagi spomin naših preslavnih apostelјnov, v koledar rimske cerkve vrsti ter vsako leto obhaja praznik sv. Cirila in Metoda.*

Ravno letos je tisoč let, kar se je vrnil duh sv. Metoda v naročje nebeškega Očeta, kjer gleda poleg svojega blaženega brata obličje božje in prosi za mili svoj slovanski rod. Zato je letos tem važniši praznik sv. Cirila in Metoda. Danes zahvaljuje ves slovanski narod sv. Metoda kakor tudi brata Cirila za vse dobrote, ktere je od njiju prejel.

Da bodemo pa spoznali dobrote, ktere je prejel slovanski rod od slavnih bratov, ozrimo se nekoliko v njuno življenje, kjer bodemo tudi videli, da se je vse njuno delovanje vršilo iz ljubezni do Boga in iz ljubezni do bližnjega.

Okoli srede devetega stoletja sta se rodila v Solunu Ciril in Metod od jako imenitne rodovine. V mladostnih letih blaga po sreči in unru se podata v Carigrad, da bi se v glavnem mestu vzhodnih dežel v višjih znanstvih izučila. V vednosti, pravi resnični učenosti, jako hitro napredujeta. Ko sta vzrastla, so jima bile na ponudbo prav imenitne službe, ktere sta pa prav malo časa opravljala, ker Bog vsegamogočni je bil blagima mladenčema odmenil drugo službo, ktere slava je neugasljiva. Spoznala sta, da zamoreta le v samoti svojemu Stvarniku zvesto služiti, zatoreј zapustita posvetno veselje in hrup, se posvetita božji stvari in postaneta redovnika. A sree tudi zdaj ne miruje. Ko sta se tu v samoti okrepčala z božјimi čednostmi,

ju žene srce zopet v svet, v javnost med pol divja ljudstva, med Slovane. Glas božji ju kliče med unkraj Kerzoneža stanujoče Kazare, kamor se nemudoma podasta. Na njunem potovanji h Kazarom se prepeljeta po črnem morji v Tavriški Kerzon na meji kazarske dežele, kjer tudi nekaj časa ostaneta, da bi se jezika onega ljudstva naučila. Tù najdeta po božji naredbi svetinje sv. papeža Klemen a I., kateri je tukaj kot mučenec za sveto vero umrl. Polna veselja in hvaležnosti do Boga vzameta ta dragoceni zaklad ter se podasta v stolno mesto Georgijo; tù v glavni cerkvi shranita dragi zaklad, podučujeta Kazare v večnih resnicah in ni trajalo dolgo, že sprejemajo ne samo Kazari, tudi judje in mohamedanci sveto vero in se pustijo krstiti. Po teh velikanskih pridobitkih se vrnet a s svetinjami sv. Klemen a v Carigrad in od tù zopet v samostan. A tudi sedaj dolgo ne počivata. Knez moravski, Rastislav, začuvši o svetih možeh in njunem čudapolnem delovanji pri Kazarih, poprosi grškega cesarja Mihaela, naj ju pošlje k njemu oznanjevat sveto vero na Moravsko. Po vsem njunem popotovanji se je ljudstvo v silnem številu zbiralo, povsod bila sta sprejeta z največjo radostjo. Kjerkoli sta aposteljna z ostanki sv. Klemen a postajala, tam so postavljali v spomin Moravei kapelice sv. Klemen u v čast. Da so Moravei hitro in radovoljno sprejemali vero v Jezusa odrešenika sveta, je veliko vplivalo znanje slovanskega jezika, veliko pomagalo sveto pismo, ktero sta ljudstvu v lastni jezik predstavila. Kamorkoli sta sveta blagovestnika prišla, umikati se je morala tema krutega paganstva svitli luči krščanstva.

Delavnost slavnih bratov ni bila samo omejena na ozki krog moravske zemlje, delila sta blagoslov božji tudi sosednjim Čehom, oznanjevala Kristusovo vero tudi Srbom in Poljakom. Povsod, na dolgo in široko, kamor korakata, se jima vklanljajo narodi. — Ko sovražne čete veliko Moravo preprežejo, tù ju pokliče Kocelj v Panonijo, da bi tudi tù pridobila novih src Kristusu. Od tù se podasta na Hrvaško, slovensko Štajersko in tudi tukaj z neprestanim trudom učita, zbirata okoli sebe učence, zidata kapelice in ko je že jel veti blag duh iz vseh njunih del, ju pokliče papež Nikolaj I. v Rim. Nemudoma se podasta na pot. Vzameta seboj nekaj učencev, kateri so nesli ostanke sv. Klemen a. Z veliko častjo sprejme Hadrijan II. (ker Nikolaj I. je med tem časom vže umrl) spremljan od duhovenstva slavn a brata. Ves Rim Cirila in Metoda slavi, neizmerne množice vro od blizo in daleč nasproti svetima aposteljnama. In glej, tù Bog očitno pokáže svojo moč nad svetinjami sv. Klemen a, da so se jeli vpričo svetih ostankov goditi čudeži ter so bolniki pri tej priči zdravje zadobivali.

S temi čudeži pa Bog ni le pokazal pred svetom, da so ostanki res telo Klemenca svetnika, marveč je potrdil tudi pravovernost sv. Cirila in Metoda. Naša ljubeznjiva brata sta tu poročala o apostoljskem delovanju in zatožbo svojih protivnikov popolnoma uničila. Papež sam, ko vidi pred seboj poštenost in ponižnost sv. bratov in velikansko delo na krščanskem polju storjeno, ju posveti za škofa moravske cerkve. Ali sv. Cirilu ni bilo dano te visoke časti uživati. Umrl je v Rimu leta 869 dne 14. februvarija bolj zrel v čednosti, kakor na letih. — Bil je slovesno pokopan v cerkvi sv. Klemenca zraven svetnika, katerega telo je z velikim prizadevanjem našel in v Rim prinesel. Sv. Metoda so kmalo po bratovi smrti papež Hadrijan II. povišali za panonskega in moravskega vrhovnega vladiko, kjer je tudi 17 let v veliki zvestobi do Rimskega stola z gorečnostjo kakor vselej prej, tako tudi sedaj opravljal svojo pastirsko službo in umrl v Bogu 6. aprila 885.

Naslikal sem vam tu površno, le v glavnih potezah življenje naših sv. aposteljnov. Koliko bi se dalo še povedati! Kako plodonosno je bilo njuno delovanje! In če bi bila le senca vsega tega storila, zadosti bi bila storila, da bi ju moral vsak častiti in moral jima vsak hvaležen biti. — In kaj je brata slavna napeljalo, da sta se poprijela tako težavnega dela, da sta popustila časti, domovino, prijatelje? Nič drugega nego ljubezen do Boga in ljubezen do bližnjega.

Iz vsega njunega življenja in delovanja se bleščite najbolj te prelepi čednosti, ki ste sami zamogli tako velikansko delo na krščanskem polju vstvariti. To ste pa tudi čednosti, kateri vzajemate mnogo drugih čednosti, kakor ponižnost, potrpežljivost, marljivost in druge, katere vse sta slavna brata v obili meri imela. Poglejmo si te čednosti natančneje!

Kaj sta iz ljubezni do Boga storila? — Tu sta imela v zgled aposteljna Pavla, kateri je v ljubezni do Boga oznanujoč Kristusovo vero vskliknil: Ko jaz Boga ljubim, mi ne more te ljubezni nobena stvar vzeti, ne lakota, ne siromaštvo, ne preganjanje, ne meč. Zatorej se nista vstrašila nobenega dela, temveč z veseljem sta se podala v daljni svet oznanjevat božje resnice bratom Slovanom. Kar sta tu storila, sta le storila iz ljubezni do Boga, zakaj kateri Boga resnično ljubijo, tem ni nobena reč pretežka, nobeno delo pretežavno, tako tudi našima slavnima bratoma ne. Če bi v ljubezni do Boga ne delala, bilo bi njuno delovanje na polji krščanstva brezvspešno in če bi tudi angeljske jezike govorila, bila bi le kakor bučec bron ali zvonec, in ko bi imela tako vero, da bi gore prestavljala, ljubezni pa ne, bil bi ves njun trud zastonj in ko bi razdala ubogim

vse svoje premoženje, ljubezni pa bi ne imela, bi tudi to pri Bogu nič ne pomagalo. Ker sta pa delala vse za čast božjo v ljubezni božji, zatoraj je tudi Bog blagoslovil vidoma vse njuno delovanje, da se moramo čudom čuditi, kako sta zamogla v tako kratkem času toliko narodov pridobiti za Kristusovo vero. V tej neizmerni ljubezni do svojega Stvarnika sta prehodila vse kraje, povsod našemljene malike raz altarjev treskala in nista mirovala prej, dokler niso zapuščeni in razdjani ležali v prahu večne pozabljivosti. — Ondi pri Rožnavu, kjer se vzdiguje mogočni Radogost, v čegar toplice hodi stotine ljudi si zdravja iskat, tam je stal paganskemu bogu Radogostu posvečen tempelj. Vže so se malikovalci pripravljali, da bi z žrtvami počastili svojega malika, vže je tekla kri in ogenj plamtil — glej, tū poseže vmes roka Cirilova in razruši podobo malikovo. Ali namesto malika se je pozneje zasadil križ, kateri še dandanes molčé oznanjuje Cirilovo gorečnost in nas potomce tako prepričalno uči, koliko premore plamteča ljubezen božja.

Ljubila sta pa tudi človeštvo, posebno pa svoje brate Slovane, kakor pravi oče svoje otroke. Sv. Ciril je v zadnjih trenutkih svojega življenja slovo jemaje od svojih ljubih, ko mu je že mrtvaški pot obraz oblival, s povzdignenimi rokami molil: *Naj Bog obvaruje njegovo čedo vsake nesreče na duši in telesu* — in vže umirajoč poprosil svojega brata Metoda: *Prosim te, ne odrekaj se, ne pusti svojega učenja na Moravi! Ostani pri tem dobrem ljudstvu in uči jih resnice božje, prosim te, nikar ne zapusti Slovanov, teh zgubljenih ovčic brez pastirja!* — Predragi, kaj bodeš ti rekel na te mile besede Cirilove? O resnično, veselja se mora solziti tvoje oko, ko vidiš, da imaš tako ljubečega prijatelja. Naj se drugi ponašajo s svojim bratoljubjem in domoljubjem, kakor hočejo, dejansko za domovino ni nihče toliko storil, kakor slavna brata Ciril in pa Metod; vzorniših človekoljubov in prijateljev svojega naroda ne najdeš nikjer v slovanski zgodovini. Je li jima treba bilo zapustiti domači dom, prijetnosti cesarskega dvora, visoke službe in se podati na trnjev pot? Ne, in to sta sv. Ciril in Metod storila iz ljubezni do bližnjega, da bi bil tudi deležen večnega življenja.

Omeniti moram tudi, da sta bila sv. Ciril in Metod vedno udana rimskemu papežu, da, ko bi se bila lahko ločila od rimske cerkve in samostojna, od svetega očeta neodvisna postala — sta vendar do smrti zvesta ostala papežu, kot pravemu namestniku Jezusa Kristusa. Ko sta bila poklicana leta 867 na odgovor pred papeža v Rim, sta nemudoma nastopila daljno pot in seboj vzela petdeset svojih učencev,

Želela sta, da bi jih sveti oče sami posvetili v duhovnike in dijakone in s tem činom sta očitno pokazati hotla svojo pokorščino in ljubezen, ktero gojita do svetega očeta, ker bi tudi lahko kot posvečena škofa sama doma svoje učence v duhovnike posvetila.

Za katoliškega kristijana je god slehernega svetnika podučljiv in spodbuden, kajti vsaki posebej nam je spomin dobrega in blagega srca, ki si je po nauku Jezusovem, po sv. zakramentih in drugih pripomočkih sv. cerkve pridobilo čudovito plemenitost in popolnost. Pa če tudi nam vsak svetniški praznik pred oči stavi čudovito vzvišeni značaj bodisi nedolžnega ali popolnem zboljšanega srca, nam mora vendar še posebej do srca seči spomin onih, ki so nekdaj med našim narodom živeli, naš mili jezik govorili, naše prednike in po njih nas učili. Kajti opravičena in od cerkve potrjena je misel, da svetniki še zdaj zlasti za tiste Boga prosijo, za katere so nekdaj na zemlji delali in skrbeli. Prav tedaj, da se danes s hvaležno vnetim srcem spominjamo naših slovanskih apostelnov Cirila in Metoda, ki sta — dva brata — oba škofa — postala oba velika svetnika! Prav, da sta nam še danes tako v živem spominu, čeravno je že pretekla tako dolga vrsta let — desetkrat sto let — kar sta našim prednikom posvetila trud in življenje, saj njune dobrote so prevelike, da bi jih mogli kdaj pozabiti!

Pa kaj bi nam pomagalo le spominjati se njunih del? Ne le samo hvaležno spominjati se, marveč zvesto posnemati ju moramo. O naj ne gre tisočletnica sv. Metoda tako memo nas kakor katera druga dogodba, ki nas nič ne pretrese! O naj ta spomin zaneti v naših srcih plamteči ogenj tiste žarne ljubezni do Boga in do bližnjega, ki je pred tisoč leti navdajala ona dva sveta moža, katerih god danes obhajamo! Po njunem zgledu prenovimo najprej svoja srca, delajmo pa tudi vsaki po svojem stanu za zveličanje bližnjega; če družega ne moremo storiti, vsaj molimo zanj. Zlasti goreče molimo za one milijone naših nesrečnih bratov, ki še živé v krivoverstvu, v razkolništvu, naj bi po priprošnji sv. Cirila in Metoda spoznali zmoto in se vrnili v naročje edino zveličavne cerkve. Zlasti danes se v duhu sklenimo s pobožnimi romarji zbranimi od vseh vetrov sveta na Velegradu na Moravskem, kjer počivajo ostanki sv. Metoda, in kličimo:

„Vidva, ki vzeta v rajske sta višave,
Ozrita se na zemeljske nižave,
Nikar otrok nas svojih ne pustita,
Pri viru milosti za nas prosita!“

Amen.

G. Sch.

Homiletična zrna.

Prilike Gospodove.

(Dalje.)

15. Zgubljeni sin. (Luk. 15, 11—32.)

Najlepša in najbolj ginljiva prilika, kar jih je kdaj svet slišal in premišljeval, se sme brez skrbi imenovati prilika o zgubljenem sinu. Ob enem je pa gotovo tudi najbolj znana, ker jo že otroci kolikor koliko znajo in razumejo. Vendar je ravno zaradi svoje lepote vredna, da jo mnogokrat premišljujemo in od raznih strani pojasnujemo.

Po zgledu pobožnega in učenega razlagavca Schegga hočemo jo razdeliti v štiri dele in vsak del še v tri oddelke.

I. *Neki človek je imel dva sina; in mlajši izmed nju je rekel očetu: Oče! daj mi del blaga, kateri mene zadeva. In jima je razdelil premoženje. In malo dni potlej je mlajši sin vse pobral ter se je podal v daljno deželo in je tam napravil svoje premoženje z razuzdanim življenjem.*

V tem prvem delu je lepo naslikan greh v svojem začetku in razvitku: poželjenje po grehu, greh v djani, greh v navadi. Napačna poželjivost se je najprej pokazala v tem, ker je zahteval od očeta svoj delež, da bi lože samostojno in po svojih željah samopašno živel. Po razdelitvi premoženja ostane nehvaležni sin še nekaj časa — *malo dni* — v domači deželi. Ako je bilo to, da je svoj delež, do katerega je imel pravico, sprejel in očetovo hišo nehvaležno zapustil, le bolj mali greh, se je pa s tem, da je še domačo deželo zapustil, povikšal do velikega smrtnega greha. Zapravljanje premoženja z razuzdanim življenjem v tuji deželi pomeni grešno navado velikega grešnika! Glejte trojno prežalostno stopinjo grešnega življenja!

Premoženje očetovo pomeni za nas vse, kar nam Bog daja za dušo in telo, za čas in za večnost, vse natorne in čeznatorne darove. Ako bi hoteli to neizmerno bogastvo naštevati — naštet ga itak nihče ne more — morali bi ozir imeti na vse darove in moči, katere Bog daja vsem ljudem, človeštvu sploh, in pa na one različne, katere od njega prejema še vsak človek posebej po svojem stanu in družini okoliščinah, ker vsakega človeka roka božja vodi in vsakemu posebej darove deli. Dokler človek po božji volji rabi svoje moči, je vse dobro; kakor hitro pa jih začne obračati zoper voljo svojega nebeškega Očeta, takrat je prišel tisti nesrečni dan, ko se nehvaležni otrok loči od svojega najboljšega Očeta.

II. *Potem pa, ko je bil vse napravil, je vstala velika lakota v tisti deželi; in on je začel pomankanje trpeti. In je šel in se je pridružil nekemu mestnjanu tiste dežele. In ta ga je poslal na svojo pristavo svinje past. In je želel svoj trebuh napolniti z luščinami, katere so svinje jedle; in nihče mu jih ni dal.*

V tem delu kaže prilika nasledke greha in sicer zopet v trojni vrsti: pomankanje, poskus rešenja, ničevost tega poskusa.

Vstala je velika lakota in začel je pomankanje trpeti. Sicer ima vsak greh svoje lastne nasledke; zapravljenost ima drugačne nasledke, kakor skopost in nečistost zopet drugačne, kakor prevzetnost itd.; vendar, kakor je bistvo vseh grehov — razžaljenje božje — enako, tako je tudi vsim grehom in vsakemu posebej lasten en bistveni nasledek: lakot, nezadovoljnost, nemir, tesnoba, praznosta... Pa to dušno *pomankanje* ne nastane samo takrat, kadar so po grehu in strastih opešale moči ter je strastno uživanje celo postalo nemogoče, ali kadar so se posušili studenci, iz katerih je zajemala strast svoje strupeno razveseljevanje, — ne, ampak v sredi uživanja je grešnikovo srce lačno, prazno, žalostno in nesrečno. Vse dosedanje uživanje in nasitovanje je bilo le navidezno, neka omotna pijanost; a kadar ta pijanost grešne strasti pojenja, tedaj se prikaže lakot, strašna lakot, ktera se ne da utolažiti; več ko je, bolj je lačen, uživanje lakot le povikšuje. Vse je veselo okrog grešnika, — on pa se milo razjoka; to se večkrat zgodi. Greh je kakor lakotno leto, v katerem nobena hrana nima teka: če je kdo tudi cel dan jedel, je zvečer vendar lačen. Nobena reč ne more grešnega srca nasititi, zadovoljiti; v sredi obilnosti ga obdaja krog in krog pomankanje: *veliko lakota je vstala v tisti deželi*, pravi prilika tako lepo. Kajti ne le, da je bil zgubljeni sin lačen, ampak tudi dežela, kjer je bival, t. j. kraj, kodar take vrste zgublenci hodijo — ni imela ničesar, kar bi mu bilo moglo odvzeti neizmerno gorje njegovega srca. Ali ni res celi svet za grešnika taka lačna dežela, da trpi tako rekoč nezadovoljnost vsega sveta, nekakšno svetožalje?

Zdaj si išče pomoči; vstopi v službo k možu, ki ga pošlje na svojo pristavo svinje past. Tako se je hotel rešiti. Lahko bi bil tudi še kaj družega poskusil; lahko bi bil šel tudi k roparjem, pridružil se nadležnim beračem, potepuhom. Pa tega ni storil; rešiti se je toraj hotel po poštenih poti, če si tudi ni prave izvolil. Krivico delati, ropati, krasti, ljudi brezpotrebno nadlegovati, je nečastno, a pastir biti kakoršnekoli črede, ni nikomur v nečast.

Mož, pri katerem je pomoči in miru iskal, nam pomenja vsakoršno prizadetje, v katerem si iščejo grešniki utolaženja, pomoči in miru razun Boga: modroslovje, umetnijo, leposlovje, svetni šum ali tudi samotno tišino, delo ali počitek, gledišča in plese, izlete in domače veselice... Grešnik hoče po vsi sili zgubljeni mir zopet dobiti; toda vse, kar poskusi, mu ne obvelja, mu ne da zgubljenega miru, ako zanemari edino potrebno — ako se ne vrne k Bogu nazaj. — *In je želel si trebuh napolniti z luščinami, ktere so svinje jedle; in nihče mu jih ni dal.* Prilika ne pravi, da je hotel s prešiči jesti in da bi se mu bilo celo to nasičenje zabranjevalo; marveč le-to trdi, da bi si bil rad s tako svinjsko hrano trebuh napolnil, ko bi mu bilo mogoče. Kaj je užival, kakšne luščine, ni povedano, le to je poudarjeno, da je njegovo uživanje lakot bolj vzbujevalo, nego nasičevalo.

Ker se tedaj lačni zgubljenec s tem živežem ni mogel nasititi, ne bomo dalje vpraševali, kaj prav za prav je bila ta hrana. Dovelj nam je, da tako jasno vidimo podobo, katero nam hoče Jezus v priliki pokazati: Zgubljeni sin ni mogel dobiti ničesar, pa prav ničesar, kar bi mu bilo moglo le za trenutek utolažiti njegovo strašno lakot. Njegov „rešilni poskus“ se mu je polnoma ponesrečil. Pa ravno to je bila njegova sreča, kajti vsled tega *šel je v sé*, kakor nam pripoveduje 3. del prelepe prilike.

III. *Šel je pa sam v se in je rekel: Koliko najemnikov v hiši mojega očeta ima obilno kruha, jaz pa tukaj lakote poginjam! Vzdignil se bom ter pojdem k svojemu očetu in mu porečem: Oče, grešil sem zoper nebesa in zoper tebe! Več nisem vreden tvoj sin imenovan biti, stori me, kakor enega svojih najemnikov. In se je vzdignil in prišel k svojemu očetu.*

Tukaj je povedano poboljšanje zgubljenega sina in sicer zopet v treh oddelkih: vstavil je prejšnje vedenje ali, kakor sv. pismo pravi, *v sé je šel*, sklenil je povrniti se k očetu in res se je vrnil.

Kar je v tuji deželi poskušal, bilo je vse zastonj; ni mu prineslo miru in sreče. Zdaj v nemar pusti vse druge reči, ki mu ne morejo zgubljenega miru povrniti in začne samega sebe premišljevat. V tem resnem premišljevanji kaj hitro sprevidi, da je gotovo zgubljen, ako to pot nadaljuje: tukaj poginem! O kako genljiva je ta podoba premišljujočega zgubljenega sina! Oj, v kako krasni lepoti se pokaže očetov dom nehvaležnemu sinu v tej grozoviti deželi nenasitljive lakote! Doma vsega v obilnosti, tukaj samo pomankanje; doma najlepše življenje, tukaj pretužna smrt! Neumnež, ki sem menil, da doma trpim pomankanje, na tujem pa bom imel vsega v obilnosti; oh, kako se mi zdaj v vse drugačni luči kaže! Samega sebe se vstraši, ko v tem resnem premišljevanji sprevidi, da je tukaj gotovo njegov pogin, ako se ne vrne.

Vendar tako žalovanje bilo bi le natorno kesanje. Pa zgubljeni sin pri tem ne ostane. Ni bil ne samo „hleb dobrega kruha in nož zraven“, ki ga v duhu gleda na mizi očetovi in preteča smrt v deželi lakote, kar mu sree z žalostjo napolnuje; bilo je nekaj drugega, kar mu še bolj pretresa srce, da se mu gorke solze ulivajo po licih. Mi bi ne vedeli, ko bi nam sam ne povedal. Iz njegovih lastnih besedi vidimo, kako se je od natornega do čeznatornega kesanja povzdignil. V njegovih besedah ni nič o tem, kako si bo lakot utolažil pridši domu, marveč to ga nad vse peče, ker je preljubega očeta tako zelo razžalil, ker se je tako zelo pregrešil: „Vzdignil se bom ter pojdem k svojemu očetu in mu porečem: Oče grešil sem zoper nebesa in zoper tebe!“

Pravega ter popolnega kesanja pa si ne moremo misliti brez trdnega sklepa. Tudi v tem nam je zgubljeni sin prelepi zgled. Odločno reče: Vstal bom ter pojdem itd. In ob enem že naprej vse premisli, kako bo poravnal svoje zadolženje. Najprej se hoče sam

obtožiti brez izgovorov, le samo sebi pripisuje vso krivdo rekoč: „Grešil sem!“ Tudi je pripravljen, svojo hudobijo popraviti, kolikor bo le mogel in vse storiti, kar bo oče zahteval; ponudi se za najemnika, ne za hlapca, ker hlapec je kakor domač in v hiši stanuje in je z družino; on pa je zadovoljen, če sme le kot najemnik in dninar hoditi k očetu.

S takim čutilom v srcu vzame zgubljeni sin „popotni les“ v roko in hajd domu k očetu!

IV. *Ko je pa še daleč bil, ga je zagledal njegov oče in se mu je milo storilo; in je pritekel in se ga oklenil okoli vratu in ga poljubil. In sin mu je rekel: Oče! grešil sem zoper nebesa in zoper tebe; več nisem vreden tvoj sin imenovan biti. — Oče pa je rekel svojim hlapcem: Hitro prinesite najboljše oblačilo in oblecite ga in dajte mu prstan na roko in čevlje na noge, in pripeljite pitano tele in zakoljite; in hočemo jesti in se gostiti. Zakaj ta moj sin je bil mrtev in je spet oživel; je bil zgubljen in je najden. In so se začeli gostiti.*

V teh besedah je kratko pa jasno povedano, kako se je sprava pričela, vršila in končala. Genljiv je začetek: oče pride naproti; srečna sreda: dobi vse prejšnje pravice; vesel je konec: gostija se napravi in vsa hiša se glasno raduje.

Lahko si mislimo, kako težka je bila za zgubljenega sina vrnitev, pot proti očetovemu domu! Kaj poreče oče, ko bo stopil predenj v takem stanu: strgan, bos, zanemarjen, berač... Pri najboljši volji bi ga bil lahko — že pred vratmi — strah premagal in ga sramota tako oplašila, da bi si še za kljuko ne upal prijéti, marveč srčnost zgubil in — zbežal! Pa vse te težave oče tako ljubeznjivo odstrani, ker mu teče naproti in nobenega najmanjšega očitania ne sliši iz njegovih ust, češ, kakšen si? kje je tvoja obutal? kje premoženje? itd. marveč ljubeznjivo ga objema in poljubljuje. Enako je pot k spovednici večkrat silo težka, zlasti za take, ki že dolgo niso bili z Bogom spravljani. Toda, ko so se resno odločili, jim je čudovito olajšano in ko so očistili svoje grešno srce, jih navdaja tolika tolažba, da večkrat pretakajo solze veselja.

Vendar tak, kakoršen je zdaj stal pred očetom zgubljeni sin, še ni mogel v hišo — v družino sprejet biti, čeravno mu je odpuščeno. Tudi spokorni grešnik ne dobi samo odpuščenja grehov, marveč je njegova duša tudi opravičena, posvečena; ostudnost greha zgine, lepota milosti božje postane srečna lastnina opravičenega srca; stara strgana obleka grešnosti se odvrže, nova obleka svete pravičnosti se obleče. Nova čista obleka pomeni v sv. pismu pravičnost in svetost. (Cah. 3, 4.; Raz. 3, 4.; 7, 14.) Zakaj se pa pri tem preoblačenju posebej imenujejo čevlji in prstan? Ker je v tem še poseben pomen. Prstan je kinč in znak prostega človeka, družinskih pravic; grešnik s prstanom ni več sužnjik satanov, ampak otrok božji z vsemi sinovskimi pravicami. Čevlji pa so znamenje novo dobljene moči; greh je dušne moči zelo oslabil, poboljšanje po spovedi — komu je to

neznano? — je težka reč, toraj potrebuje spokornik posebne pomoči, da more po potu pravičnosti in svetosti hoditi. Na to posebno pomoč naj te vselej, kadar greš k spovedi, opomni: novi čevlji na nogah zgubljenega sina.

Konec sprave pa je vesela gostija. Oče sam pové, zakaj je ukazal prirediti tako nenavadno veselico, rekoč: *Ta moj sin je bil mrtev in spet živi*. Vsa hiša se mora ž njim veseliti! In res je radovanje v hiši splošno, samo eden se noče veselja vdeležiti, namreč starejši sin. Toraj njemu velja še pristavek prilike:

Njegov starji sin pa je bil na polji in ko pride in se približa hiši, je slišal petje in ples. In je enega izmed hlapcev poklical in popvažal, kaj da je to? On pa mu je rekel: Tvoj brat je prišel in tvoj oče je zaklal pitano tele, ker ga je spet zdravega nazaj dobil. Ujezil se je pa in ni hotel noter iti itd.

Ker se prilika obrača tudi na človeštvo sploh, nam pomeni starejši sin izvoljeno ljudstvo Izraelsko, mlajši zgubljeni sin pa malikovavce, ki so pravega Boga zapustili pa v hudi sili nesrečo spoznali in se zopet k svojemu Očetu vrnili, kristijani postali. Trdovratni judje pa so zunaj ostali in niso hoteli vstopiti v sv. cerkev. Sicer je pa ta pristavek vsim nedolžnim opomin, naj sicer spoznajo svojo srečo in naj se je veselijo, a hvalijo naj pa tudi neskončno usmiljenost božjo in naj se veselijo nad vsakim spokornikom, kakor se v nebesih vse veseli — vsa hiša Očetova!

(Dalje prih.)

Pogled na slovstvo.

„Duhovno pastirstvo“. III. del. Sveti zakramenti. Spisal Anton Zupančič.

Častitim bralcem „Duhovnega pastirja“ pač ni treba še-le predstavljati gospoda pisatelja in njegove knjige. Odkar je ob lanski velikinoči prvi zvezek „Duhovnega pastirstva“ začel potovati po slovenski domovini, si je gospod pisatelj pridobil prijateljev in častilcev obilo, ki le težko čakajo, kdaj da jim doide zaželeni svetovalec, vodnik in prijazni tovariš z novim blagom, z novim darom. Ako smo z veseljem pozdravljali dva do sedaj izišla zvezka zaradi pisateljeve skrbljivosti, zaradi duha, ki veje po lepih slikah duhovskih opravil — zlasti sv. maše: koliko bolj se smemo vzradovati nad tretjim zvezkom, ki nam z mojstersko lahkoto, z učeniško odločnostjo in bogato skušenostjo opisuje najvažnejši, najlepši, a mnogokrat najtežavnejši in nevarnejši poklic duhovnikov: deljenje sv. zakramentov. Ne vem, kak vtis bode napravljial ta del naše knjige na izkušene in izvedene pastirje — le takim bi jaz priznaval pravico soditi o njem — to pa vem, da bode izvrsten za šolsko rabo. Prečitavši nekaj strani sem se namreč hitro prepričal, da tu kritikovati meni ne pristaja; zato sem odložil svinčnik in papir, zatopil se v čitanje z namenom, da se kaj naučim in z veseljem sem dal knjigo iz rok, ko sem jo prečital ter videl, kaj se da iz nje pridobiti. Zato tudi naslednje vrstice ne nameravajo podati kake

kritike, ampak samo poročati hočejo o vsebini in o vtisu prečitanege dela v primeri z nekaterimi knjigami iste vsebine.

Pisatelj razdeljuje (pr. II. zv. str. 289) liturgiko v splošno in posebno; zadnjo zopet gledé a) onih opravil, katerih se vdeležuje vsa krščanska občina in b) onih, ki so namenjena posameznim v zveličanje, to je zakramenti in blažila (zakramentali). Tretji zvezek nam podaja na 16 polah od str. 505 do str. 760 popoln nauk o zakramentih, seveda samo z ozirom „na praktično stran“ kaže: „kako je duhovnemu pastirju oskrbovati in deliti sv. zakramente, da so prejemavcem res izvir življenja.“ — Kaj da se tedaj nahaja v tem zvezku, ni ravno težko uganiti, enako tudi po kakem redu da je tvarina razvrščena. Pametno in naravno se mi zdi, da je obravnavan zakrament sv. pokore pred sv. rešnjim Telesom, saj prejemo oba zakramenta tudi v omenjenem redu in pastoralna tvarina se da po tem načinu prosteje in lepše razkladati. Pri vsakem zakramentu pa je treba posebej „spregovoriti o vidnem znamenji ali bistvenem dejanji zakramenta (objekt); ima povedati, nad kom se to dejanje sme izvrševati, t. j. govoriti mora o prejemniku zakramenta (subjekt); pa tudi o potrebnih lastnostih onega, ki to sveto dejanje izvršuje, t. j. o delivcu zakramenta (minister).“ Po tem načrtu je razstavljen nauk o posameznih zakramentih in sicer — kar moram povdjarjati — tako neprisljano in razgledno, da bralec vedno lahko gleda v duhu naprej in nazaj. Posebno začenja razpravljati pisatelj vsako „svetstvo“ posebej, nam podaja splošna pravila, pojme in načela, ki veljajo o vseh zakramentih. Zaradi važnosti in obilnosti tvarine zavzema največ prostora nauk o sv. pokori, od str. 537 do str. 676; potem pa nauk o sv. zakonu str. 712—760. Sv. mašnikovo posvečevanje je samo navedeno po številu, zato ker se dotična tvarina nahaja v I. delu knjige: „o osebi duhovnega pastirja.“

Nikakor ni lahka stvar v tem okviru, ktereга sem sestavil, podati tudi primerno podobo pisateljevega dela. Ali naj izbiram lepe misli, stavke, opomine, ali naj navajam mične zglede? Pa naj velja, poskusimo par potez! Ako primerjamo prof. Zupančičevo obravnavanje zakramentov z drugimi znanimi knjigami, se nam kažejo v prvem te prednosti: a) Sveta navdušenost in vnema za sv. opravila; resnoba in veliko spoštovanje do svetstev; gorka ljubezen do Boga in studencev njegove milosti: vse to skuša vlti tudi v sree bralcev. In v tem oziru ni lahko storiti dovolj, kajti bodočega duhovnika mora že zgodaj prešinjati sveti strah in spoštovanje zaradi službe, ktero bo prevzel. In ta služba duhovnikova je: *Tako naj nas ima vsak ko služabnike Kristusove in delivce njegovih skrivnost.* (1. Kor. 4, 1.) b) Ljubezen do bližnjega, miloba, usmiljenje z grešniki. Gosp. pisatelj se namreč v onih slučajih, kjer bi se smelo ali milejše ali strožje ravnati, vselej poprijema milejšega načela opirajoč se zlasti na sv. Alfonza, ktereга gostokrat navaja, ne da bi se vestno ne držal cerkvenih določil; zgled bom pokazal pozneje. In le tako ravnanje se mi zdi pravo. Pomislimo, da je milostni Zveličar postavil svete tajnosti nam slabim ljudem v pomoč in zveličanje, ne pa v pogubljenje. Kako napačno bi bilo tako deliti in oskrbovati zakramente, da so ljudem težak jarem, v spodniko in dušno škodo ali vsaj brez koristi! Naj nikdo ne ugovarja: človek je sam kriv, ako so mu v škodo; meniš li, da Zveličar ni poznal slabosti in hudobije ljudi, in vendar je postavil zakramente! Upati je, da bode marsikak ostanek v naši praksi iz časov Janzenistov popolnoma spodbila nova učna knjiga in marsikoga podučila, da ima zveličanje svoje čede (vsaj deloma) v svoji roki. c) Tretja prednost naše knjige je nenavadna popolnost. V nauku o

sv. zakramentih so nam sedaj nepotrebne nemške knjige, katerih nobena ne podaja toliko rabljivega blaga, kakor slovenska v tem malem obsegu. Dušni pastirji se bodo lahko sami prepričali, je li prezrt kak slučaj, opuščen potrebno pravilo. In vse to brez opazk, ktere motijo oko in duha, v naravnem, umljivem redu. *d)* Določnost in jasnost v načelih in pravilih, brez ktere ni dobre učne knjige. Ali naj se bodoči delivce zakramentov bega in moti, že predno je začel svojo službo? *e)* Samostojnost v obravnavanji tvarine. Pisatelj se giblje na tem polji kot star veščak; bodisi tudi, da mu je prizadelo opisovanje mnogo truda in je bilo treba prevrniti dokaj listov v raznih knjigah: ravno zato je naša knjiga dovršeno in zrelo delo. *f)* Gladek, pravilen, lep jezik, v katerem je gospod pisatelj od prvega zvezka sem pridobil zgledno spretnost — kot kažipot prihodnjim slovenskim bogoslovskim pisateljem. Samo oni „ozir“ (mit Rücksicht, betreffend), ki se premnogokrat nahaja v skladu, me je nekoliko motil.

Morebiti bi našel še kak hvalevredni znak v naši knjigi, da bi ga pridel navedenim; toda bojim se, da sem že preveč zašel v kritiko, ktere sem se namenil ogibati. A molčati vendar ne smem, da je nauk o spovedi, kakor ga podaja prof. Zupančič, pravi biser kakor v knjigi, tako tudi v pastoralnem slovstvu sploh. Nihče ga ne bo čital brez koristi. — Gotovo veliko truda je moral prizadeti pisatelju sv. zakon, o katerem nam podaja toliko snovi, obravnava toliko slučajev, da ne bode težko novineu zadeti pravega, ako le ne bode prehitro na pridobljeni nauk pozabil. Knjiga ta pa ni namenjena zabavi, ampak učenju ter je treba stavek za stavkom sprejeti v spomin: le tako zamore postati vodnica pastirjem.

Za posamnosti je tukaj premalo prostora. Omenim in priporočam naj le poduk o podeljenji sv. odveze onim bolnikom, ki so očitni grešniki ali pa „morientes in ipso actu peccati“ na str. 668 in sv. poslednjega olja str. 707: zagovarjana načela so mila, dobro podprta z razlogi, vsakako pa potrebna, da bi se na drugem mestu, n. pr. v tem listu obširneje razpravljala. Gledé odveze naj dostavim, da zagovarja isti nauk že sv. Avgustin pišoč, da naj se krstijo oni katehumeni, ki umirajo v smrtnem grešnem djanji; ravno tako pa da naj se tudi krščeni spravijo s cerkvijo, to je: odvežejo (de conj. adult. 1. 28. prim. Schwetz Th. d. ed. V. v III. po 396.). Kaj pa podeljenje sv. poslednjega olja, kadar je bolnik nezaveden, pa morebiti v smrtnem grehu — naj je le nepogojno ali pogojno? Gospod pisatelj je za prvo: dalo bi se za to navesti še več razlogov; da bi pa zginili pomislili zoper to načelo, prašam: ali se je bati, da bo pahnil mašnik nevrednega nezavednega bolnika s sv. oljem v smrtni greh ali božji rop? Nemogoče; pomagati pa mu le more: čemu bi mu tedaj jemali pomoč in milost božjo, ako jo imamo v rokah? Ako se bomo izgovarjali vedno z onečastenjem sv. zakramenta, potem je najbolje, da zakramentov še delimo ne: saj jih onečasti vsak greh in Bog naj potem grešnike kar spravi iz sveta, ki onečastujejo dan za dnevom njegovo svetost.

Naj ti gladi, vrla učenica delivcev božjih skrivnosti — knjiga slovenska! — najboljši Pastir in Gospod zakramentalnih milosti pot do vseh slovenskih pastirjev in naj Njegovo božje Srce vnema za ljubezen do svete službe srca bralcev in učencev! Pisatelju pa prosimo božje pomoči, da bi mogel trudapolno delo kmalu dovršiti.

Dr. F. L.